Pécs

VI. KÖZÉP-MECSEK

Városrészi közösségi interjúk

Készült a TOP-6.9.2-16-PC1-2017-00001 azonosító számú, „A helyi identitás és kohézió erősítése Pécs városában” című projekt keretében

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

Kisrét
Hideg-völgy
Hóvirág-völgy
Misina
Czerék-völgy
Pécsbányatelepi-tó
Mandulás
Nagyvad János
Kálvária-domb
Kálvária
Zsolnay Vilmos

VI. KÖZÉP-MECSEK

Városrészi közösségi interjúk

Impresszum

2. javított kiadás

ISBN 978-615-6035-03-5 (online)
ISBN 978-615-6035-02-8 (nyomtatott)

Felelős kiadó: Pécs Megyei Jogú Város Önkormányzata
dr. Páva Zsolt polgármester

Szerkesztette:
Pécsi Helyi Akciócsoport Egyesület

A kiadvány a TOP-6.9.2-16-PC1-2017-00001
– „A helyi identitás és kohézió erősítése Pécs városában" projekt keretében készült.

Minden jog fenntartva!
Pécs, 2019.

Tartalom

Köszöntők 4
Bevezető 6
Szakmai interjúk 7
Földényi Gabriella 7
Juhászné Devecseri Valéria 13
dr. Juhászné dr. Müllner Marianna 18
Madarász Zoltán 22
Dr. Máté István Zsolt 27
Pap Zsuzsanna 31
Rónaszéki Mónika 35
Siptár Dávid 39
Végh Zoltán 45
Vezdén Katalin 49
Összefoglaló 56
Kirajzolódott pozitív fókuszpontok a Közép-mecseki városrészben 57
Problémák, változásokra irányuló válaszok a Közép-mecseki városrészekben 57
Személyes szerepvállalás lehetőségei 57
A „Helyi identitás és kohézió erősítése Pécs városában” című projekt célterületei 59

Tisztelt Pécsi Polgárok!

Városunk 2018-ban indította útjára „A helyi identitás és kohézió erősítése Pécs városában” című projektet, melynek célja a közösségek kezdeményező és cselekvőképességének fejlesztése, a közösségi szerepvállalás, a helyi lakosság identitásának erősítése és a társadalmi kohézió elősegítése. E program keretében 2019 őszétől három esztendőn át helybeli együttműködéseken alapuló közösségi kezdeményezések, események valósulnak meg.

A másfél éven át tartó előkészítő munkában a kapcsolatépítés került előtérbe, melynek során a közösségi és kulturális élet meghatározó szereplőit, helyi polgárait, véleményformálóit kérdeztük a helyi közérzetről, az egyén és a közösség kapcsolatáról, a városi identitás személyes vonatkozásairól, a közösségi fejlesztési elképzelésekről és a cselekvési kapacitásokról. Pécsett több, mint 400 fő segítette ezt a tervezőfolyamatot. Kulturális és oktatási intézményeink dolgozóinak és a város civil aktivistáinak támogatására számítva igyekeztünk megismerni és feltárni azokat a lehetőségeket, melyek a hétköznapokban is erősíthetik Pécs közösségi értékeinek meghatározását, és a városrészekre irányulóan a szűkebb környezetünk fejlődését is.

A projekt keretében 13 városrész civil életét, annak múltját és jelenét feltáró dokumentum is készült azzal a céllal, hogy rohanó világunkban bemutassa közösségeink tevékenységét és azok színtereit, láttatva a magunk, mint a közösségekben élők számára is azt a színes világot, ami az aszfalt, beton és kő alkotta építmények mellett körülvesz mindannyiunkat. E kötetek mellett az interjúválaszok összesítése során kirajzolódó cselekvési elképzelések sok esetben túlmutatnak a városrészek határain, de ez számunkra természetes. Pécs sokszínűsége és gazdag kulturális hagyatéka, a városrészeink kialakulásának és fejlődésének eltérő időbeliségéből eredően határozza meg az itt élők mindennapjait. Nem tekinthetünk a városunkat alkotó egyes területekre önálló vagy másoktól független egységekként, ugyanakkor fontos, hogy az adott lakókörnyezetben is teret nyerjen az aktív közösségi élet és az ott élők cselekvő szerepvállalása.

E kiadványsorozatban a városrészben készített interjúk közül válogattunk, valamint Pécs városát alkotó 13 városrész közösségi felméréseinek összegzéseit tesszük közkinccsé. Az eredmények a helyi lakosok érték- és problémaköreinek megismeréséhez, a cselekvési javaslatok feltérképezéséhez adtak támpontokat, melyekre a projekt keretében megvalósuló programok is épülnek.

Bízunk benne, hogy e városrészi közösségi események aktív résztvevőjeként mind többeket köszönthetünk, személyesen is hozzájárulva a szűkebb lakossági együttműködések erősödéséhez!

Páva Zsolt, Pécs Megyei Jogú Város polgármestere

Tisztelt Pécsi Polgár! Kedves Olvasó!

Olyan kiadványt vehet kezébe az érdeklődő, amely kivételes figyelemre tarthat igényt. Olyan dokumentum gyűjteményt lapozhat, olvashat, amely személyes interjúkat tartalmaz: pécsi emberek mondják el a városról, szűkebb lakókörnyezetükről véleményüket, tapasztalatukat a közösségi életről, beszélnek hagyományokról, kulturális értékekről. Megtudhatjuk, hogy ma a Pécsett élő, a városért tenni akaró polgárok hogyan tevékenykednek a városrészben, ahol élnek, és miért tartják fontosnak a közösség erősítését; hogyan segítik egymást és a környezetük jobbá tételét.

Ez a szociológiai „pillanatfelvétel" – amely tizenhárom interjúkötetből tevődik össze –, több szempontból érdekes, és nemcsak az érintett személyek és közösségek számára. A város társadalmi röntgenképét vetíti elénk: megmutatja azokat a gazdasági-politikai és társadalmi változásokat, folyamatokat, amelyek az elmúlt évtizedben a város életében végbementek, elkezdődtek. Világosan érzékelteti azokat a képződményeket, szociális erővonalakat, amelyek ma meghatározzák, befolyásolják a város lakóinak életét, és amelynek legjellemzőbb vonása a helyi, kisközösségek megerősödése, a „pécsiség" megélése, város életének formálása.

Miért és kinek fontos ez a kiadvány?

A városfejlesztés tudatos tervezést kíván. Ismerni kell ehhez a jelen állapotokat, gazdasági és humán erőforrásokat, a társadalmi rétegek helyzetét, kívánalmait, és az elérni kívánt célt: milyen legyen Pécs élete az elkövetkezendő évtizedekben? Hogyan őrizhetjük meg évezredes szellemi-kulturális értékeinket a modern, 21. századi körülmények között? Milyen módszerrel, milyen stratégiával valósíthatjuk meg közösségi értékeink „társadalmasítását"?

Ezekre a kérdésekre segít választ találni a kötetben olvasható tíz interjú. Városvezetőként nagyon fontosnak tartom a pécsi polgárok véleményét, szándékait, kezdeményezéseit. Meggyőződésem, hogy nélkülük nem lehet sikeres Pécs, együtt kell a város jövőjét felvázolni, kiérlelni és aztán közösen megvalósítani, felépíteni. Ebben a helyi kisközösségek lehetnek a legfőbb partnereink, a legfőbb segítőink, a legjobb inspirálóink, hiszen a város eleven szervezetének a vérkeringését, szívverését jelentik.

Ezt felismerve, támogattuk „A helyi identitás és kohézió erősítése Pécs városában" elnevezésű programot, amelynek előkészítő fázisát lezárja, összegzi az interjúkötet.

Köszönet mindenkinek, aki részt vett a munkában. Köszönet illeti azokat a szervezeteket, egyesületeket, helyi kisközösségeket, amelyek eddig is hozzájárultak „pécsiségünk" erősítéséhez, gazdagításához. Hiszek a további együttműködés sikerében, és a jövőben is számítunk hasznos közösségi tevékenységükre.

Őri László, Pécs Megyei Jogú Város alpolgármestere

Bevezető

Pécs Megyei Jogú Város Önkormányzata a Pécsi Helyi Akciócsoporttal (HACS) együttműködésben *A helyi identitás és kohézió erősítése Pécs városában* című projekt keretében egy közösségi alapú helyi programalkotási folyamat megvalósítását vállalta a lakosok és szervezeteik részére. A három éven át zajló, alulról jövő civil kezdeményezéseknek, kisléptékű, városrészi összefogáson alapuló eseményeknek és nagyobb ívű közösségi folyamatok létrejöttének teret és anyagi támogatást biztosító projekt előkészítésében a mintegy 400 lakossal készült irányított interjú Pécs egészét lefedő 13 városrészben került rögzítésre.

Az elemzési eredmények 13 önálló kötetben jelennek meg, kiegészülve több, a városrészi vagy szervezeti tevékenységeket is megvilágító interjúval is.

A helyi civil közösségek programalkotó munkáját segítve a helyi egyesületek, alapítványok, önszerveződő közösségek aktivistái és a város kulturális-szellemi életét meghatározó döntéshozók, intézményvezetők nyilatkoztak arról, hogy miként látják Pécs, és azon belül a városrészek, vagy az ott működő szervezetek jelenét, és miképpen fogalmazzák meg a szükséges változások lényegi kérdéseit munkájukban vagy a közösség mindennapjaiban.

A város közösségi és kulturális életéről gyűjtött információk a társadalmi egyeztetésen alapuló, 2019-2022 között három éven át zajló kisközösségi kezdeményezésekre építő közösségi programok megalapozását szolgálják. Az interjúkból kirajzolódó városrészi információk, adatok a helyi közösség munkájához adnak szélesebb körű szempontokat. Cél volt az aktuális társadalmi és gazdasági környezet detektálása és a mobilizálható közösségi erőforrások feltárása, továbbá azon problématerületek meghatározása, melyek megoldásában az alulról jövő beavatkozások nyomán a helyi lakosság is közreműködhet.

Ezúton is szeretnénk megköszönni az együttműködését azoknak, akik a közösségi interjúk elkészítésében segítették munkánkat!

Földényi Gabriella

Pécsi Jótékony Nőegylet
elnök

Az első kérdésem az lenne, hogy tüke pécsiként mit jelent az Ön számára pécsinek lenni? Miként éli meg a pécsiséget?

Tüke vagyok. Itt születtem, itt jártam iskolába, ide kötött és köt a munkahelyem, a párválasztásom. Talán huszonéves koromban a fővárosi pezsgőbb kulturális élet egy pillanatra ámulatba ejtett, de itthon maradtam, s ezt egy csöppet sem bántam meg. Nagyon szeretem Pécset. Nekem ez egy szép, kedves, biztonságos város. Jól érzem itt magam. Örömmel tölt el, hogy úgy látom, ezen az érzésen a családom is osztozik velem. Ha jövünk hazafelé valahonnan és elénk tűnik a Baranya tábla, a férjem mindig dudál egyet. Azt kell tudni róla, hogy ő Budapesten született, s egészen az egyetemi diplomája megszerzéséig ott is élt. Ennek ellenére én még nála szebben beszélni Pécsről embert nem hallottam. Teszi ezt nem tükeként. Mikor megkérdezem, hogy miért van ez, azt mondja, hogy nem tud kedvezőbb, szebb települést elképzelni. Építészként tetszenek neki a várost körülvevő lankák, hegyek, a település esztétikuma. Valószínűleg a gyermekeink sem éreznek másként, hiszen úgy tűnik, hogy a három gyerekemből kettő itt fog maradni. Ez nálunk családi vonás.

Közép-Mecsek városrészben él. Mi az, amit jónak, megőrzendőnek, értékesnek tart a városrészben?

Huszonegy-huszonkét éve lakom az Állatkert közvetlen közelében, mondhatni Pécs északi vonalán, az utolsó házak egyikében. A helyszínből adódóan közel vagyok a városnak ahhoz a részéhez is, ami zöld terület. Ezt nagyon komolyan megőrzendőnek gondolom már csak azért is, mert a város innen kap levegőt. Ha otthonról indulok, nagyon sokszor látom, hogy milyen komoly szmogfelhő ül a településen. Amit jónak és megőrzendőnek tartok továbbá a környezetemben az az, hogy ez egy döntően családiházas környezet. Mindössze egy-két társasház található itt, a lakók és az épületek bele tudtak illeszkedni a környezetbe. Fontos része ez a városnak. Lehetőséget ad kerékpározásra, kirándulásra, szabadtéri sportolásra. Kevésnek tartom a Belvárosban elhelyezkedő parkok, zöld területek számát. Ezt a hiányt a Tettye adottságai oldják fel. Nekem nagyon tetszik, hogy élhető, hogy ilyen szép környezetben helyezkedik el a város.

Ismer valamilyen közösségi szerveződést a lakókörnyezetében? Milyen rendezvényekre emlékszik szívesen?

Ott lakóként ennyi év alatt vagy az Állatkert szervezésében, vagy a Tettyén szerveződő programokban vettem részt. Ezek azok a szerveződések, melyek nagyobb embertömeget képesek megmozdítani. Az Állatkert nagyon igyekszik sok közösség felé nyitni, a családoknak minél színesebb programokat szervezni. Felnőttként én ennek nem nagyon vagyok élvezője, nem vagyok nagyon állatkerti

programokra járó, de volt olyan rendezvényük, amire a pár hónapos unokámmal együtt elmentem. Rendezvénykínálatuk tartalmaz olyan programokat, mely meg tud szólítani különböző korosztályokat.

A másik ilyen helyszín a Tettye. Erről sokkal többet tudok mesélni, sokkal több dolog történik ott a számomra. Magánemberként, s nőegyleti tagként is vettem részt itt megvalósuló rendezvényen. A terület eddig 3 alkalommal adott helyet a Tüke Napnak. Ez egy színes program volt sok kitelepülővel, mely kimondottan a helyi lakóknak, gyerekeknek és felnőtteknek szerveződött. Csináltak irodalmi, természettel, környezettel, érdekképviselettel kapcsolatos előadásokat, könyvbemutatót, táncbemutatót, sanzon estet, jelen voltak a kürtöskalács készítő helyi vállalkozók. Nőegyletként egy alkalommal vettünk részt a rendezvényen, ekkor az egyesület történetét mutattuk be. Azt mondhatom, hogy ez egy szép, jeles nap volt. Kellő meghirdetettséggel, jó szervezettséggel egész napos kikapcsolódást nyújtott a családoknak. Úgy gondolom, a Tettye és környéke megmozdult erre az eseményre. Ez egy kedves, szép hagyomány a Tettyén, amit érdemes megőrizni. Szép emlékeket idéznek bennem továbbá az itt megvalósult előadások és a nyári színház. Ez a tér átalakításával sajnos megszűnt. Úgy gondolom, hogy a közép-mecseki városrészben ez az a terület, ahol valami önszerveződő vagy szervezett közösségi dolog történhet, történik.

Ön mikor, milyen indíttatásból kezdett bekapcsolódni a közösségi életbe?

Azt gondolom, hogy tanulható, de hozott érték is a szociális érzékenység. Családokból, indíttatásokból alakul ki, hogy ki milyen szinten szeretne részt venni közösségek életében, segíteni őket. Ez egy fejlődési folyamat része. Mindig is ilyen típusú ember voltam. Gyerekként is kiváló úttörő, iskolatitkár, rajvezető voltam, mindig a közösségben érzetem jól magam, mindig volt véleményem, s azt meg is osztottam másokkal. Ha nem is voltam konkrétan megnevezett tag egy-egy csoportosulásban, általában azokban a megmozdulásokban, amelyekben engem megszólítottak, vagy amiről én tudtam, abban szívesen részt vettem.

A Pécsi Jótékony Nőegylethez öt éve csatlakoztam, de már évekkel korábban támogattam és segítettem az ott folyó munkát. Mikor megismertem, egyértelművé vált számomra, hogy a célkitűzéseik azonosak az én gondolataimmal, terveimmel. Egyre több dologban kezdtem kapcsolódni hozzájuk ekkor még nem tagként, csak szimpatizánsként. Pár évbe beletelt, mire felismertem, hogy az én munkám hasznos ott, fontos vagyok nekik. Csatlakoztam hozzájuk. Ha ma visszatekintek, azt gondolom, hogy egy egyenes út volt, ami engem ide vezetett, csak részleteiben akkor ezt nem láttam.

A közösségi szerepvállalásom másik színtere az egyetem. Tíz éve dolgozom itt, korábban külföldi hallgatókkal az Orvostudományi Karon, most a Kancellária munkatársaként. Igaz, hogy ez az egyetemi élethez kötődik, de ha felsorolom, hogy hány dolgot indítottam el vagy fejlesztettem naggyá, akkor magam is meglepődöm. Például az Adventi koncert, Tavaszi koncert ötletének születésekor jelen voltam, sőt a Belváros egyik legnagyobb létszámú megmozdulása, a Pécs City Karnevál életre hívásában is tevékeny részt vállaltam. Ezeket nem fizetésért, hanem pécsi polgárként, közösségi munkában végeztem. Ha úgy láttam, hogy valami már önállóan, bejáratottan, jól működik, akkor

abból kiszálltam, s örültem annak, hogy hagyományt tudtam teremteni.

Említett néhány, az egyetemről kiinduló rendezvényt, amelyekre szívesen gondol vissza. Tudna ezekről mesélni kicsit?

Az Adventi Koncert a Pécsi Tudományegyetem Orvosi Karának a koncertje. Ez a december elején megtartott rendezvény úgy gondolom, hogy már hagyományt képez, a tavalyi évben szerveződött a 10. ilyen összejövetel. Úgy kezdődött, hogy bejött hozzám egy hallgató, aki nagyon jó muzsikus volt. Beszélgettünk arról, hogy máshol vannak hallgatói koncertek, s arra jutottunk, hogy csinálunk mi is egy ilyet. Hozzákezdtünk a szervezéshez. A cél az volt, hogy a hallgatók megmutathassák tehetségüket. A rendezvény alkalmával a zenei fellépők mellett színpadra álltak táncos és egyéb produkciók, amelyek az adventi hangulathoz kötődtek. Az előadók kizárólag orvostanhallgatók voltak. A koncert telt aulás volt, 700-800 főt, döntően hallgatókat, oktatókat vagy más karokról érkező közönséget mozgatott meg. A rendezvényt meg tudtuk úgy őrizni, hogy ennek hagyománya lett, a hallgatók várják a következő koncert megrendezését.

Hasonló értékekre épül a tavaszi koncertünk is, melyet húsvét előtt szoktunk megtartani. Nyilván, a kultúránk miatt az adventi koncert az, mely nagyobb jelentőséggel bír, egy húsvéti koncert fogalma kevésbé ismerős az emberek számára. A másik hátráltató tényező ennek megszervezésekor a vizsgaidőszak közelsége, s az ebből adódó kevés lehetőség a próbákra. Ennek ellenére évről évre megszervezzük.

A Pécs City Karnevál egy teljesen városi rendezvény. Dr. Soltész Péter, Ertl Dániel, egy német hallgató és én kezdtünk bele a megszervezésébe. A két fiatalember hosszabb ideig külföldön élt, s ott láttak karneválokat. Erről beszélgettek, mikor csatlakozott hozzájuk a külföldi hallgató, aki a német önkormányzat elnöke volt az Orvosi Karon. Az ő javaslatára nekem is felvázolták a karnevál megszervezésének ötletét, s én csatlakoztam a szervező csapathoz. Hónapokon keresztül dolgoztunk, mire megszületett a kidolgozott ötlet kivitelezhető változata. Már az első rendezvényen több mint 2000 fő volt jelen. Ez egy beöltözős, jelmezes felvonulás volt 8-10 megállóval, ahol Dj-k, előadóművészek szolgáltatták a különböző stílusú zenét. A kijelölt helyeken megállt a menet, lehetett inni egy sört, bohóckodni, megmutatni a jelmezt egymásnak. A legötletesebb jelmezeket, legkreatívabb csoportokat díjaztuk. Ezt követően kezdetét vette egy féktelen buli, amelyhez általában valamilyen híres zenekar szolgáltatta a zenei alapot. Fergeteges hangulat volt. A rendezvény sok szervezőmunkával járt, sok dologra kellett figyelni, ugyanakkor nagy sikert aratott. Az embereknek láthatóan tetszett, így én is elégedett vagyok vele és büszke arra, hogy részt vehettem a megvalósításában. Sajnálom ugyanakkor, hogy 2018-ban anyagi nehézségek miatt nem nyílt lehetőség a megszervezésére.

Említette, hogy tíz éve az egyetemen dolgozik, s hogy itt rengeteg kulturális program, rendezvény megszervezésében vállalt aktív szerepet. Hogyan látja, az egyetemisták mennyire nyitnak a pécsi lakosság felé? Vannak társadalmi munkára irányuló kezdeményezések?

Ez egy roppant nehéz kérdés. A Pécsi Tudományegyetem hallgatóit két táborra lehet osztani: magyar és külföldi hallgatókra. Sajnos elég nagy különbség figyelhető meg a két csoport között e témában.

Mikor az Általános Orvostudományi Karon a Német Hallgatói Önkormányzat irodáját vezettem, előfordult, hogy bejött hozzám két nigériai lány, s elmondták, hogy a karácsony közeledtével Nigériában segíteni szoktak a rászorulókon, s amennyiben van rá lehetőség, itt is szívesen csatlakoznának valamilyen kezdeményezéshez. Megdöbbentett engem az eset, pedig már korábban is számtalanszor tapasztaltam, hogy a külföldi hallgató keresi a lehetőséget arra, hogy miben vehet részt, hol segíthet. E diákok például a Jótékony Nőegyletet évek óta támogatják gyűjtés által, de számtalan egyéb példát is tudnék mondani, ahol a nyelvi nehézségeket leküzdve együtt dolgoztunk, segítettünk, kórházba mentünk, játszottunk.

A magyar hallgatók esetében kicsit másként látom a helyzetet. Pozitív, s negatív tapasztalatom is van velük kapcsolatban. Úgy gondolom, hogy a szociális érzékenységük megvan, de nem volt kellő lehetőségük, nem kaptak elegendő mintát ahhoz, hogy az ilyen jellegű vágyukat, vagy tenni akarásukat gyakorolhassák. Nem hoztuk ezeket a mintákat. Szomorúan tapasztalom, hogy az egyesületek, alapítványok nem tudnak kellő bázist átölelni, nem tudnak kellő hatékonysággal megszólítani embereket.

Büszke vagyok viszont a jó példákra. Vannak olyan hallgatók, akik kisgyerekeket látogatnak árvaházakban, mások bemennek a kórházba és mesélnek a kicsiknek, s olyan is akad, aki elmegy Erdélybe, hogy óvodában festés által segítsen. Rengeteg kezdeményezés van, de azt tapasztalom, hogy ezek többsége vagy nagyon kis ideig él, vagy kis számú hallgatót mozgat meg. Amennyiben az adott közösség nem tudja jól átadni az örökséget, akkor a kezdeményezés elhal. Vannak, amelyek túlélik a hallgatói fluktuációt, de a többség sajnos nem.

Öröm viszont, hogy decemberben volt egy Egyetemi Hallgatói Önkormányzat által szervezett gyűjtés, ahol a több civil szervezetet is támogatott a PTE hallgatói közössége.

Ahogy a példákból látszik, léteznek az intézmény keretein belül önkéntes dolgok, csak azt az erőt, amit az egyetem, s az egyetemi hallgatók képviselnek Pécsett, e tekintetben még nem tudtuk megmutatni.

Ennek orvoslása érdekében megpróbáltunk egy közös önkéntes csoportot alakítani az intézményben. Másfél éven keresztül dolgoztam az egyetemi kollégákkal, s létrehoztunk egy nagyon szuper, mindenre alkalmas weboldalt. Ezt követően megpróbáltuk a karok „motorjait” beszervezni, akiknek a segítségével szerettük volna bevonni a hallgatókat a kezdeményezésbe. Ma sajnos azt látom, hogy

ez még nem igazán sikerült. Ugyanakkor nem adtam ezt még fel. Bízom benne, hogy a külföldiek példája jó mintát fog adni, s akinek van erre aktivitása, az be fog csatlakozni az önkéntességbe.

Beszéljünk kicsit a Pécsi Jótékony Nőegyletről. Mi volt az a probléma, aminek az orvoslása köré szerveződött a Nőegylet, milyen céllal jött létre a csoport?

A Jótékony Nőegylet két év múlva lesz 150 éves. 1949-ig folyamatosan működött, majd 1997-ig volt egy alvó időszaka, amikor Kittkáné Bódi Katalin a több mint száz éve megfogalmazott célok mentén újra alapította. A szervezetben kor, beosztás, anyagi helyzetre való tekintet nélkül azonos szemléletű hölgyek jöttek össze. A fő célkitűzést a „Nekem nincs ebédem program", azaz a rászoruló családok megsegítése, s helyettük a gyermek általános iskolai étkezésének a fizetése, átvállalása alkotja. Ezt adományokból finanszírozzuk. Mellette hosszú évtizedeken keresztül tehetségek kibontakoztatását is próbáltuk segíteni. Öt évvel ezelőtt indult el a Babadoboz program, ami az elsőszülött gyerekek esetében egy babakelengye csomaggal segíti a rászoruló családok életét. A Nőegylet a nehéz körülmények között élő gyermekek életét segíti. Az a programunk, ami a gyermeksegítésen túl mutat, akkor valósul meg, ha egy család valamiért válsághelyzetbe kerül. Ott készpénzzel, támogatással vagy tárgyi adománnyal szoktuk segíteni. Sajnos ez egyre gyakoribb igény. Nemrégiben volt egy tűzeset, ami Közép-Mecsek városrész egyik családját fosztotta meg otthonától. Nagy büszkeséggel tölt el, hogy közel fél millió forinttal tudtuk támogatni az új, élhető otthon kialakítását.

Célkitűzésem, hogy az Egyesületbe be tudjunk vonni fiatalokat is, hogy át tudjuk adni az értéket, melyet mi képviselünk, hiszen, ha nincs utánpótlás, egy 150 éves Egyesület is elhalhat.

A város mely részében találják a legtöbb rászoruló gyereket?

A város keleti részéből kerül ki az általunk támogatott legtöbb gyerek, ugyanakkor a város egészében jelen vagyunk. Gyárváros, Meszes, Somogy, Vasas, Hird egyharmadát teszi ki a támogatottaknak.

Az iskolákon belül szoktak esetleg valamilyen közösségi rendezvényt megvalósítani?

Abban az esetben tudunk ilyenben részt venni, ha van rá keretünk. Mesemondó-, rajzversenyeket szerveztünk korábban, gyerekeket táboroztattunk, ugyanakkor be kell, hogy valljam, erre már nagyon régóta nem volt forrásunk. Azt látjuk, hogy egyre nő a támogatásra szoruló gyerekek száma, s így nem szívesen vásárlunk egy több ezer forintos mesekönyvet, miközben a ráfordított összegből ki tudnánk fizetni egy fél havi ebédjét egy kisgyereknek. Mindig igyekszünk viszont ezeknek a hagyományoknak az újjáélesztésén munkálkodni, nem adtuk fel.

Ha módja lenne rá, min változtatna Pécs, vagy Közép-Mecsek városrész közösségi élete tekintetében?

Sajnálattal látom, hogy a városrészben nem alakultak ki közösségi helyszínek. Többségében családiházas övezetről van szó, ahol nincsenek parkok. Mivel a város nem egy sík területen helyezkedik

el, folyamatosan helyhiányban szenved. Ugyanakkor a Mecsekoldalban is van még olyan terület, amit biztos fel lehetne használni közösségépítés céljából. Ilyen például a régi Vidámpark területe, ami funkciójának megszűnését követően teljesen elhanyagolódott. A probléma abból is ered, hogy a helyszín a lakókörnyezetből kiesik, ugyanakkor nem szabad megfeledkezni arról, hogy működése idején ez egy busszal is megközelíthető hely volt. Infrastruktúrával rendelkezik, van közműve, vannak leaszfaltozott utcácskái. Úgy gondolom, hogy némi rendrakás után ez egy abszolút jó közösségi zóna lehetne, ami ráadásul gyönyörűen tudna kommunikálni az Állatkerttel, ami Pécs egyik nevezetessége, valamint a háromszög csúcsa lehetne a TV-torony. A három nagyon közel helyezkedik el egymáshoz. A gyalogos közlekedés is könnyedén megoldható, ugyanakkor a kisvasút is működik még.

A másik dolog, aminek a tekintetében szívesen látnék változást, az a Tettye programkínálata. Úgy gondolom, a művészeteknek több helyet kellene adni itt. Ne zsugorodjon a Tettye funkciója sétára, kutyasétáltatásra, játszótérre. Úgy vélem, hogy a területnek rendkívül jó adottságai vannak. Ha nem is nyerné vissza a régi fényét, egy-egy kisebb közönséget megszólító esemény már a mostani kialakításában, állapotában is megvalósítható itt. A rendezvények népszerűségét növelné, ha nem lennének belépődíjak.

Ön, mint magánember, miként tudna ezekhez a változásokhoz hozzájárulni?

Én mindenemet ajánlom ezekhez. Számomra fontos dolgok ezek, hiszen itt lakom. Vannak dolgok, melyek megvalósítása nem feltétlenül pénz kérdése, hanem akarat, elszántság kérdése. Anyukám többször mesélte, hogy ő sokadmagával részt vett az Állatkert építésében. Én erre is hajlandó vagyok, ha ezen múlik. Ha az kell, hogy a fejemet használjam, hogy kitaláljuk, mit lehet csinálni, ebbenis szívesen segítek. Vannak ötleteim, amiket meg lehetne valósítani, s szerintem nem gazdaságtólelrugaszkodott elképzeléseim vannak a helyszínek használatára. Mindenben tudok szeretnék segíteni, ha társra találok.

Juhászné Devecseri Valéria

Pécsi Bártfa Utcai Általános Iskola
igazgató

Mit jelent az Ön számára pécsi lakosnak lenni?

Elmondhatom, hogy már közel 60 éve élek Pécsett, számos városrészhez van kötődésem. Gyerekkoromat a régi Rácvárosban töltöttem, így számomra ez a legkedvesebb része a településnek. Jelenleg Kertvárosban lakom. Harminc évig dolgoztam a meszesi városrészben. A Fehérhegyi Általános Iskolában kezdtem a tanítói pályámat, majd az iskolaösszevonások következtében a Budai Városkapu Iskolában tagintézményvezetőként és igazgatóhelyettesként dolgoztam. 6 éve tevékenykedem a Bártfa Utcai Általános Iskolában, ettől kezdve állok szorosabb kapcsolatban Közép-Mecsek városrésszel.

Meséljen kicsit a különböző városrészekben megélt tapasztalatairól, az esetleges pozitívumokról vagy negatívumokról! Érdekelnének továbbá a területekhez kapcsolódó javaslatai, ötletei is.

A város különböző területein zajló közösségi életre változó mértékben látok rá. Az uránvárosi terület egy nagyon nyugodt és kedves hely. Tudomásom szerint a Patacsi Művelődési Ház jól működik, de számomra ez egy kieső hely, személyes tapasztalatom nincs róla. A kertvárosi területen több civil szervezet működéséről tudok. Bár ott élek, de nem vagyok részese a rendezvényeiknek. A Meszesen töltött éveim alatt sok civil szervezettel és a volt József Attila Művelődési Házzal is nagyon jó kapcsolatom volt. Fájó pont szerintem a közelben lakóknak, hogy ez az intézmény bezárásra került. Maga a művelődési ház a könyvtárral együtt remekül működött, és a birtokában levő színpad is jó lehetőséget biztosított a környék intézményeinek a különböző rendezvények, programok megtartásához. Egy nagy kihagyás után a Pákolitz István Közösségi Ház vette át a helyét, és azóta ebben működnek a civil szervezetek is.

A Bártfa Utcai Általános Iskola igazgatójaként tevékenykedik. Mesélne kicsit az intézményről?

Nagyon szeretem ezt a területet, mert családias és nagyon kedvesek az itt élő emberek. Mivel e helyen leginkább családi házban lakó embereket találni, ennek következtében egészen más a mentalitása és a hozzáállása a hozzánk érkezőknek, mint egy lakótelepen. A mi iskolánk azt az elvet vallja, hogy minél több időt kell együtt tölteni a szülőkkel, bevonni őket az életünkbe. Az elmúlt időszakban sikerült megvalósítani, hogy a körzetünkben élő családok gyermekeiket a mi iskolánkba írassák. A gyerekeink több mint 80 %-a körzetes, ami kiemelkedő eredmény. A közelben élő szülők többsége minket választ, mert úgy gondolja, hogy az intézmény biztosítja az elvárásoknak megfelelő tudást, s emellett közel helyezkedik el otthonukhoz. Az iskola vezetőjeként ez a vélemény nagy büszkeséggel tölt el csakúgy, mint az, hogy az elmúlt 5 évben az iskolai tanulólétszámot 50 fővel tudtunk növelni.

Jelenleg 260 tanulónk van. Az iskola egy két tantermes, majd négy tantermes intézményből nőtt ilyen naggyá. Nemsokára 100 éves lesz. Olyan ismert művészek és előadók is jártak ebbe az iskolába, akikre büszkék lehetünk. Sajnos az iskola adottságaiból adódóan nincs mód további létszám emelésére, pedig lenne rá igény. Van egy jól működő óvoda-iskola átmenet programunk, ezért nagyon jó az együttműködés a környező óvodákkal. A program része a Manó Tanoda és a Ráhangoló hét, amelynek során a szeptemberi tanévkezdést megelőzően a szülők és a gyermekek megismerhetik az intézményt. Minden alkalommal hangsúlyozzuk a családokkal való szoros kapcsolatot, és hogy támogatásuk sokat jelent a mindennapjainkban. A szülői munkaközösség is jól működik, segíti minden kezdeményezésünket. Népszerű rendezvényünk a szülők-nevelők bálja, de vannak családi programjaink, családi napjaink, és van egy fesztiválprogramunk is. Mivel nagy helyünk nincs, ezért a nagyobb eseményeknél terembérlésre szorulunk. A családi napokon a közös sportprogramok mellett közös főzést szervezünk, továbbá tavasszal főzőversenyt is rendeztünk, és volt már süteményfesztiválunk is.

Nagy büszkeséggel mondhatom el, hogy az iskolánk pedagógiai munkájában megújult, korszerű pedagógiai programokat vezetett be. Ennek bizonyítéka az elmúlt években megvalósuló integráció. Korábban túlsúlyban voltak a hátrányos helyzetű és sajátos nevelésű gyermekek, és így a nevelői munka nagyon nehéz volt. Szerencsére ez az arány már átfordult, és a gyerekek is megtanultak egymás mellett élni és tanulni. Megvan a húzóerő az iskolában és a szülők is segítik azokat, akiknél nehézség mutatkozik. Az ő indítványukra indultak el például őszi-tavaszi ruha- és játékbörzék. Nagyon sok esetben a szülők adományoznak egymásnak.

Az iskola nagyon szép természeti környezetben helyezkedik el, véleményem szerint ez a város egyik legszebb helye. Intézményünk biztonságos, parkosított zöld területtel van körbe véve. Ezt kihasználva a lehető legtöbbet kint tartózkodunk a szabad levegőn.

Milyen civilszervezetek a legaktívabbak Közép-Mecsek célterületen? A Bártfa Utcai Általános Iskola mely szervezetekkel tart fenn kapcsolatot?

A mindennapi életben nincs lehatárolva Közép-Mecsek, így a közösségi élet szempontjából átjárás és kapcsolat van a városrészek civilszervezetei és lakossága között. Ez intézményünk kapcsolataira, együttműködéseire, a megvalósított programokra is igaz. Amikor vezetőként idekerültem, elhatároztam, hogy akit tudok és aki hajlandó, azzal együttműködöm. Az évek során sok ilyen kapcsolatot sikerült kiépíteni. Az iskola legfőbb támogatója a B.Á.R.T.F.A. Alapítvány, melynek egy több gyermekes szülő az alapítója. Fő célkitűzése az intézmény oktató-nevelő munkájának támogatása, a hátrányos helyzetű tanulók megsegítése.

Iskolánk közösségi életétől elválaszthatatlan az Y Közösségi Ház tevékenysége. A szerveződést nagyon jól ismerem, az évek során szoros kapcsolat alakult ki közöttünk. Van, hogy mi megyünk ki a házba a gyerekekkel, és van, hogy ők településnek ki hozzánk. Pályázatokban is együttműködünk időnként.

Fontos partnerünk még a Pécsbányatelepen működő Pécsbányai Kulturális Egyesület. A területen élő rászoruló családokat és gyerekeinket segítik, tanulásukat támogatják. Együttműködünk kulturális programokban, eseményeken, rendezvényeken veszünk részt.

A Lions Klubot is meg kell említenem, mert velük is van kapcsolatunk, mint tanodával. Nehéz sorsú gyerekekkel vagy magántanulókkal foglalkoznak és nyújtanak számukra egyéni segítséget.

Emellett kapcsolatba kerültünk a Pécsi Rotary Clubbal, az általuk szervezett adventi programon mindig részt veszünk. Kiemelném, hogy e szervezet évek óta támogatásban részesíti a hátrányos helyzetű tanulóinkat. A mai napig működik egy olyan támogatási rendszer, amelynek során oklevelet és jutalmat osztanak ki azon gyerekeknek, akik egyébként sohasem kaphatnának, mert nem kitűnő tanulók. Minden évben 10-12 tanulót jutalmaznak így, akik önmagukhoz képest kiemelkedő teljesítményt érnek el, vagy sokat tesznek a közösségükért. Ez a jutalom nagy elismerés a gyerekek számára.

Hasonlóképpen nagy segítséget jelent számunkra a Pécsi Jótékony Nőegylet, akik minden évben 15-20 gyermek étkezését támogatják. A Katolikus Egyház biztosítja a tanórai keretek között tartott hittanórákat, valamint a karácsonyi ünnepségünket a helyi templomban tartjuk.

A Pécs-Baranyai Kereskedelmi és Iparkamarával nagyon szoros együttműködésünk van a TÁJOLÓ pályaorientációs program kapcsán, amelynek része egy év végi tábor is. Ez igazából egy pályaválasztási tábor, melyben a 7. évfolyamosok vesznek részt. Különböző helyszíneket biztosít részünkre a Kamara vállalatok, cégek bevonásával, illetve, ha ezek messzebb helyezkednek el, akkor az odautaztatást is támogatja. A Baptista Egyház segítségét is meg kell említenem, hiszen tőlük is sok támogatást kaptunk. Együttműködünk velük közös nyári táborozás lebonyolításában és a tankertünk kialakításában is segítséget nyújtottak.

Az egyetem építészmérnöki kara több akció során tevékenykedett az intézményünkben. Hallgatói részt vettek a raklap játszóterünk megtervezésében és kivitelezésében. De más projekt kapcsán is támogattak szakmai munkájukkal. Az egyetem hallgatói lehetőséget kaptak iskolánk belsőépítészeti megújítására, melynek kapcsán hét tanulócsoport jött létre. Csodálatos látványtervek születtek arra vonatkozólag, hogy hogyan lehetne modernizálni, szépíteni az iskolát. A tervekből megvalósult már néhány, például egy folyósóbelső újult meg, melynek során a százéves ütött-kopott csempék helyett egy gyönyörű, színes varázslat született. A folyosó és az ebédlő közötti átjáró létrehozásában is ők segédkeztek. Munkájuk eredményeként létrejött több nagyon jó terv is, de sajnos forrás hiányában nem tudott minden megvalósulni.

Az egyetem művészeti karával is elindult időközben egy kapcsolat. Először a nyári gyakorlatuk keretében graffiti technikával újították meg egy falat iskolánkban, aztán elindult egy Kreatív Partnerség elnevezésű program. Ez egy nemzetközi kezdeményezés, amelybe Magyarországon elsőként az iskolánk kapcsolódott be. Ennek során a művészek és a tanárok együtt dolgoznak tanítás - tanu-

lás átalakításában, hogy hasznosítható, gyakorlati tapasztalatokra épülő tudás kerüljön előtérbe egy kreatív folyamat révén. A program még most is fut az intézményünkben és közben egy nemzetközi programcsere helyszíne is voltunk. Ebből sokat profitáltunk mi magunk és szerintem a művészek is. Sok mindenkivel megismerkedtünk és tapasztalatokat szereztünk.

A felsoroltak mellett a Pécsi Mentőállomással, a Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóságával, a Pécsi Gyerekklinikával is van kapcsolatunk különböző tematikus előadások, vagy egyészségmegőrző programok kapcsán. Pályázati együttműködés keretében élménypedagógiai foglalkozásokban vesznek részt gyermekeink a Pécsi Állatkertben, a Pécsi Kulturális Központban és a Janus Pannonius Múzeumban. Végül, de nem utolsó sorban megemlíteném még a Civil Közösségek Házát, az iskolában működő művészeti iskolákat, valamint a Bóbita Bábszínházat, akikkel szintén partnerségi kapcsolatban vagyunk.

Amint látható, nagyon szerteágazó a kapcsolatrendszerünk. Ez avégett alakult így, hogy a lehető legtöbbet tudjuk nyújtani a gyerekeknek. Nagyon nyitott iskola vagyunk, egy igazi boldogságélményt szeretnénk adni a minket választóknak.

Milyen formában mutatkozik meg a helyi közösségek szerepvállalása a célterületen, vagy éppen az iskola életében?

Ahogyan korábban említettem, a tanulóink nagy része az iskola környékén él. Családjaik rendszeresen támogatnak minket, ami elsősorban társadalmi munka formájában jelenik meg, de anyagi segítség is érkezik hozzánk. Öt éve kezdtük el az iskola teljes külső és belső átalakítását, hogy az általunk eltervezett gyerekközpontú programok megvalósulhassanak. Ennek létrejöttében is sokat jelentett a szülők támogatása. Egy-egy napos helyi akciókat szerveztünk, amelyen általában 80-100 szülő vett részt. Ilyen programok voltak például a kerítésfestés, az iskola belső tereinek, tantermeinek kényelmesebbé, esztétikussá tétele. Az őszi iskolaszépítési akció során például raklapjátszótér került kialakításra, műfüvespálya jött létre, padokat cseréltünk ki, festett udvari játékok és egy játszóház is készült. Olyan közösségi munka folyt, melyben gyerekek és felnőttek, szülők és pedagógusok együtt dolgoztak, hogy szebbé tegyék a gyermekek második otthonát. A gazdátlanul maradt teniszpálya rendberakásában is nagy szerepük volt a szülőknek. Belátták, hogy az iskolának nincs erre kapacitása, és segítettek. Ezek mellett volt egy konyhai csoport is, akik az éhezőknek biztosították a finom falatokat.

A lakossággal a hulladékgyűjtés kapcsán van egy olyan kapocs, hogy betelefonálnak, s jelzik, hogy hova menjünk el nagyobb mennyiségű papírhulladékért, de adományoztak már zöld növényt is iskolánknak.

Nagyon fontosak ezek a kapcsolatok, együttműködések, mert az iskolának nincs ennyi humán és ennyi anyagi kapacitása sem. Igyekszem megtalálni azokat a fórumokat, amik segíteni tudnak. Jó pár elképzelésem van még, mert ennek a területnek nagyon sok olyan része van, ahol elkél a segítség.

Mi az, ami tekintetében szívesen látna változást a városrészben?

A legnagyobb szívfájdalom számomra, hogy ennek a területnek nincs semmilyen sportolási lehetősége. Az iskolának is csak tornaszobája van, tornaterme nincs. Ezt nem tudjuk kiadni, bár voltak már erre megkeresések. Nagyon nagy szükség lenne egy sportlétesítményre, már csak azért is, mert itt van 260 gyermek, akinek nincs meg az a hely, ahol a mindennapos testnevelését könnyedén meg tudnánk oldani. Azt látom, hogy nagyon nagy az érdeklődés, egy új lakópark is épül, melynek szintén jó lenne egy ilyen egység kiépítése, vagy akár egy játszótér kialakítása.

Egy kész építészeti terv van birtokunkban egy leendő sportlétesítményről, amely, ha megvalósulna, akkor közösségi térként szolgálhatna a lakóközösség számára.

dr. Juhászné dr. Müllner Marianna

Pécs Megyei Jogú Város Önkormányzata
önkormányzati képviselő

Mióta él Pécsett és mit jelent az Ön számára pécsi lakosnak lenni?

Nem vagyok tüke pécsi, nem itt születtem. Az itteni szóhasználattal élve úgymond gyüttment vagyok. Veszprém megyéből származom, ott éltem 27-28 éves koromig. Pécsre 1990-ben költöztem. A férjem e város szülöttje. Egy időre ugyan elhagyta Pécset, de 1989-ben visszaköltözött. Amikor összeházasodtunk, akkor úgy döntöttünk, hogy nem Veszprém megye lesz a közös jövőnk helyszíne, hanem visszatérünk a szülővárosába. Így költöztünk 1990-ben Pécsre. Nekem ez óriási váltás volt, mert messze kerültem a szüleimtől, új munkám, új otthonom lett. 180 fokban megváltozott az életem, ezért a korábbi környezetem kíváncsi volt arra, miként tudok itt gyökeret verni. Azt kellett mondanom, hogy én már a második héten úgy éreztem, itthon vagyok. Nagyon hamar és könnyen megszoktam a várost. Nagyon jól éreztem magam, pedig csak annyira ismertem Pécset, amennyire az osztálykirándulás során korábban módom nyílt erre. Pár hónapig a férjemtől kapott kis térkép segítségével közlekedtem, ugyanakkor ezt követően már otthonosan mozogtam a városban. Azt tapasztaltam, hogy itt sokkal melegebb volt az időjárás és barátságosabb volt a légkör, mint északabbra. Ami nagyon hiányzott, az a Balaton. A víz hiánya furcsa volt nekem. Amikor Veszprémben dolgoztam, onnan 6 km-re volt csak Balatonalmádi. Ez körülbelül annyit tesz, mintha Pécs egyik végétől a másikig utaznánk, vagy annál is rövidebb. Ez lehetővé tette, hogy nyaranta, munka után az ember csak lement a partra, s pihent, kikapcsolódott. Ez nagyon hiányzott itt Pécsett. Kárpótolt viszont a rendkívül befogadó város és az emberek. Ennek köszönhetően nagyon könnyen be tudtam illeszkedni.

A régi patacsi városrészben élek. A térség régen falu volt, a 50-es években vált Pécs részévé. A városrész falusi környezete jelentős változáson ment keresztül, azóta, amióta ott élek. Az első években az összes szomszédot ismertem, persze akkor, kisgyermekes anyukaként sokáig otthon voltam. Az elmúlt 30 évben viszont jött egy új generáció, akiknek már nem is tudom a nevét, mert meg sem állnak az utcán. Ez a rész is kezd elvárosiasodni. Én magam falusias környezetben nőttem fel, ennek következtében, amikor ideköltöztünk, az összes szomszédhoz becsengettünk és bemutatkoztunk, hogy mi vagyunk az új szomszédok. Ez a szokás sajnos már a múlté. Az emberek egymástól való elidegenedésben, a kapcsolatok gyengülésében nyilván a motorizáció is közrejátszik, hiszen az emberek ma már nem sétálnak végig az utcán, inkább az autós közlekedést részesítik előnyben.

Van törekvés itt Patacson arra, hogy kisebb közösségek létrejöjjenek?

Igen. Vannak közösségek, s van egy közösségi ház is a városrészben. Korábban működött egy nyugdíjas klub a Patacsi Művelődési Házban. Emlékszem közös kirándulásokra, hímző szakkörre, búcsúra és szüreti felvonulásra a városrészben. Megadták a módját ennek. Ilyenkor lovakkal történt a felvonulás, az asszonyok kalácsot sütöttek, minden ház előtt megálltak. Amióta a közösségi ház épülete visszakerült a Pécsi Kulturális Központhoz újraéledni látszik az az élet, ami régen itt volt. Az intézmény vezetője nagyon aktív, rendkívül lelkes. Remélem, hogy sikerül visszahozni a régi értékeket. Örömmel látom, hogy ismét vannak itt közösségi programok, azt tapasztalom, hogy az erre való igény benne van az emberekben.

A régi Patacson az idősebb generáció lakik, az új részen a fiatalabb korosztály. Számukra lenne jó lehetőség, ha bekapcsolódnának a ház életébe. Tavaly sikerült felújítani a közösségi házat. Új tetőt kapott az épület, újul az udvar és a kert is. Biztos, hogy van rá igény, mert rengeteg gyerekes családot látok az intézmény udvarán délutánonként. A közös munkának hála gyakorta megvalósulnak itt főző rendezvények, és más, a családok számára szórakoztató programok.

Önkormányzati képviselőként többek között a közép-mecseki városrészben tevékenykedik. Ezen a területen mennyire aktívak a közösségek? Az emberek mennyire bevonhatók a rendezvényekbe?

Négy éve vagyok képviselő, azóta ismerem alaposabban e területet. Ez egy nagyon speciális része a városnak, ugyanis a hely fizikai adottságából az következik, hogy a Tettyén kívül nincs más sík terület, ahol nagyobb rendezvényt lehetne tartani. Ez azzal a következménnyel jár, hogy az itt lakók közösségi élete jelentős mértékben a Belváros felé orientálódik. Az emberekre is hatással van ez a környezeti tényező. Azt látom, hogy a Surányi és a Magaslati úton például csak kutyát sétáltatnak vagy futnak, gyalogos forgalom itt gyakorlatilag nincs. Ebben a választókörzetben az emberek nagyobb része autóval közlekedik, ezáltal szinte lehetetlen őket megszólítani. Hasonló a helyzet a villanegyedben is. Az itt élők nagyon megközelíthetetlenek, nem igen vonhatók be a közösségi életbe. Volt több rendezvényünk, melyek során személyesen is jártam a környéken, de sajnos elzárkóztak a kezdeményezéstől. A Surányi úton van egy kis központ bolttal, postával, gyógyszertárral, kis kocsmával. Gyermekorvosi és fogorvosi rendelőn kívül Közép-Mecsek tettyei részén tudomásom szerint nincs semmilyen közintézmény. A választókörzetemben nincs iskola sem, mindössze egy óvoda működik.

Örömmel szemlélem viszont azt, hogy a város ezen részét számos kisgyermekes család választotta otthonául. Ami engem illet, lehetőségeimhez mérten igyekszem hozzájárulni a tartalmas, örömteli időtöltésükhöz. A Haász Mihály téren korábban egy elhanyagolt játszótér helyezkedett el. Sikerként könyvelem el, hogy közreműködésemmel nemrégiben sikerült ezt a felújítanunk, s úgy látom, hogy ez a környékbelieknek is örömére szolgál. Hasonló sorsot szánok az ettől nyugatra elhelyezkedő, Nyugat-Mecsek városrészhez tartozó Csillagvirág utcai játszótérnek is. Ennek közelében is sok

gyerek lakik, sőt a szülök is rendkívül aktívak. E közösségi tér jelentőségét már a korábbi években is sokan felismerték, sor került a felújítására, ugyanakkor az idő múlása, s a kihasználtság további korszerűsítését, szépítését, fejlesztését teszi szükségessé.

Milyen programok vannak itt, mennyire élhető ez a városrész?

A Tettyén számos esemény megvalósul. Ilyen például a víz világnapi, anyák napi program, a Tüke Nap és még számos városi rendezvény. Ezek közül a Tüke nap az, amelyikben aktívan közreműködők. A rendezvényt hagyományteremtő szándékkal három éve kezdtük el. Júniusban a nyári napfordulóra, Szent Iván napjára szoktuk szervezni. Ilyenkor kicsit irodalmi, kicsit játszóházi programok vannak, de próbáljuk a gasztronómiai területet is bevonni. A tavalyi évben a kis színpadon a pécsiségről és a gasztronómiáról tartott beszélgetést egy pécsi séf, egy pécsi sommelier, továbbá egy pécsi borász is. Ezek mellett voltak táncházak és fellépett a Pécsi Balett is. Minden korosztályt igyekszünk megszólítani. Együttműködtünk a szomszédos Pintér-kerttel, ahova ilyenkor be lehetett menni egy ingyenes séta során. A tettyei Szabadtéri Színpadot nagyon hiányolom, mert a nyári előadások egy meghatározó eseménye volt a városrésznek, s az egész városnak is. A felújítás során a színpad sajnos lebontásra került, így a Tettyei romoknak ez a funkciója mára megszűnt.

Van itt egy kutyafuttató, ami szintén közösségi térnek tekinthető, valamint a Pintér-kert is kínál nyitott programokat.

Ezek mellett nagy közönségcsalogató erővel bír a Pécsi Állatkert is, ahol időszaktól és évszaktól függetlenül rengeteg program várja az embereket. E helyszín megközelíthetősége tekintetében viszont nagy gondot okoz a parkolás. Tettünk annak érdekében lépéseket, hogy a Biokom Kft-vel és a Pécsi Állatkerttel együttműködve megkönnyítsük az idelátogatóknak a parkolást. Ez némiképp segített a helyzeten, ugyanakkor megoldást nem adott rá. Örömteli dolog, hogy jó időben szinte megkétszereződik az idelátogatók száma, ugyanakkor ez azt vonja maga után, hogy e problémára minél előbb eredményes megoldást kell találni.

Az egész városrész legnagyobb problémájának a parkolási nehézségeket látom. Manapság annyira megnőtt a gépkocsiforgalom, hogy a helyzet már kezd kaotikussá válni. A Pécsre bejárók itt hagyják az autójukat, mert itt található a fizetős zóna határa. Ezáltal elfoglalnak mindent, beleértve a kapubejárókat, járdákat. E kellemetlenség megoldásaként szolgálhatna, ha a környéket forgalomcsillapított övezetté alakítanák, de azt meg az itt lakók nem igazán szeretnék, ugyanis akkor nekik is fizetniük kellene. Az utcák forgalmának egyirányúsítása is megoldás lehetne, de ezt a javaslatot sem fogadják mindenhol örömmel. A harmadik út a parkolóház építése lehetne, ugyanakkor a terület adottságaiból kifolyólag erre sincs mindenhol lehetőség.

Nemrégiben végeztünk egy forgalomszámlálást a területen, melynek eredményeként kiderült, hogy az Ágoston tér környékén az utóbbi években szinte megháromszorozódott a forgalom. Erre sajnos a város nincs felkészülve. Pécset a domborzati adottságai miatt nem lehet bővíteni. A harmincas

évek zártsorú építkezése jellemzi Közép-Mecsek városrészt is. Ez a szépsége a városnak, ugyanakkor e tekintetben ez okozza a nehézséget is.

Madarász Zoltán

Pécsi Helyi Akciócsoport Egyesület
pályázati csoportvezető

Mit jelent az Ön számára pécsi lakosnak lenni? Hogyan került a városba? Miért szeret itt élni?

Származásomat tekintve szigetvári születésű vagyok, itt töltöttem a gyerekkoromat. Középiskolás diákként, 1995-ben kerültem a városba. Azok az évek teljes egészében Kertvároshoz kötöttek, az Apáczai Nevelési Központ Gimnáziumába jártam. Szülővárosomhoz képest óriási változást jelentett a számomra Pécs, nagy csodálkozással tekintettem a város sokszínűségére és zsongó közösségi életére. Az akkori miliő teljesen magával ragadott. A felsőfokú tanulmányaimat Veszprémben végeztem, ezt követően pedig Budapestre költöztem. A kép, mely Pécsről a középiskolás éveim alatt kialakult bennem, távollétem idején is vonzerőt jelentett számomra, mígnem ismét visszahúzott ide. 2009-ben, 10 évvel ezelőtt visszatértem ide.

A várossal való újbóli találkozásom sok tekintetben különbözött az elsőtől: más környezetbe, megváltozott igényekkel, módosult érdeklődéssel tértem vissza. Otthonom helyszínéül ekkor már Uránvárost választottam. A városrész hagyományait tekintve teljesen más, mint a korábbi lakhelyem, Kertváros. A különbség többek között abban gyökerezik, hogy az előbbi már akkor is létezett, amikor az utóbbi nagy részén még csak legelő volt. A választásomat indokolta, s a közösségi aktivitásomat, a közösséghez való viszonyomat a településrész területi adottságai mellett nagyban befolyásolta az is, hogy ekkorra már kisgyermekes apuka voltam. Akkoriban ez a városrész, ha lehet azt mondani felfutóban volt, többek között ezekben az években került sor a közösségi terek rendbetételére. Meglátásom szerint erre nagy szükség volt, ezt megelőzően a kislányomat nem szívesen engedtem volna a játszótérre. Attól kezdve viszont ez az egyik központjává vált a városrésznek.

A terület adottságai nagy hatással voltak a családunk kulturális életére. A Szivárvány Gyermekházban gyakran megfordultunk, döntően gyerekprogramokon vettünk részt, de például a társasjátékos rendezvényeik kicsik és nagyok számára is izgalmakat rejtettek magukban. A lányom azóta is törzsvendég e az intézménynek.

A közösségi élet egy másik szegmense a sport. Vannak olyan sportolási lehetőségek, amelyek városi szinten kizárólag Uránvárosban érhetők el. Ezek egyike például a jégpálya, a korcsolyázás. Én magam e sportot csak távolról szemlélem, rövid ideig tartó gyakorlást követően úgy döntöttem, felhagyok az elsajátítására irányuló próbálkozással. Ettől függetlenül viszont e hobbi érintette, megszólította a családomat.

Ha helyesek az ismereteim, családjával ma már nem Uránvárosban élnek. Közép-Mecsek lakójaként tudna kicsit mesélni e városrészről, a térséggel való kapcsolatáról?

2015 óta a Mecsekoldalban élek. Ellentétben korábbi lakhelyünkkel, itt önálló közösségi életről nem nagyon lehet beszélni. Talán abból fakadóan, hogy a város több részében éltem már, azt kell mondjam, hogy a személyes közösségi aktivitásomnak a mai napig nincs városrészi fókusza. Ugyanúgy kötődöm a Zsolnay Negyedhez, Uránvároshoz, Kertvároshoz, mint a Tettyéhez. Emellett azokat a városrészi fókuszokat, amiket korábban nagyon markánsan meg tudtam határozni, manapság egy kicsit összemosódni látom. Ahogy a város maga, úgy a városrészek is keresik a saját identitásukat. Vannak közöttük olyanok, melyek gazdag hagyományokkal rendelkeznek, míg mások kialakulása egy viszonylag újszerű dolog.

Közép-Mecsek városrészt illetően azt látom, hogy itt mostanában új arculat van formálódóban. Míg e helyütt korábban a szőlőbirtokok árulkodtak a helyi kultúráról, addig mára ennek már nincsenek látható nyomai, sőt időközben a lakosság, amelyik mesélni tudna a térség múltjáról, is nagymértékben kicserélődött. Építészetileg ugyanúgy kikopni látszik az a hagyomány, amely a korábbiakban tetten érhető volt ebben a városrészben. A tradicionálisan nagy telken elhelyezkedő családi lakokat és szőlőbirtokokat felváltják az újépítésű társasházak. A sok útfelújítás és építkezés miatt az a fajta nyugodtság, ami korábban jellemezte a Mecsekoldalt, már sajnos nem lelhető fel igazán. Ennek magyarázata részben a térség természetközeliségének folyamatos csökkenésében lelhető fel. Ez a probléma feszegeti azt a kérdést is, hogy mennyi ennek a városrésznek a befogadó kapacitása ingatlan és lakosságszám tekintetében. Ha jól tudom, akkor folyamatosan dolgozik a város azon, hogy korlátozzák az itt épülő társasházaknak a számát, hiszen ez a városrész nem erre lett „kitalálva" és nem is bírja ezt el. A Közép-Mecsekre jellemző helyi identitás szinte minden tekintetben elveszni látszik. Árulkodó, hogy miközben terület múltja ezer szállal összefonódott a tettyei eseményekkel, mára e látványosság értékét már nem annyira a helyiek, mint inkább a város más részeiből érkezők ismerik fel, többnyire ők használják ki a térség nyújtotta kikapcsolódási lehetőségeket.

A folyamatos építkezések és beköltözések folytán a városrész lakossága folyamatosan növekszik. Ez azzal a pozitív következménnyel jár, hogy Pécsen belül e területen él a legtöbb kisgyerek. Ez viszont azt a nehézséget vonja maga után, hogy a városrészi infrastruktúra nem képes felvenni az itteni gyerekállományt. Ebben a tekintetben látok egy óriási hézagot, ami betöltetlen, illetve amit más városrészek intézményei töltenek be.

Található Közép-Mecsekben olyan meghatározó kulturális vagy közösségi színtér, amiben a városrész, vagy akár a város egészét tekintve jelentős közösségi események zajlanak? Tevékenykednek olyan közösségek, szervezetek, melyek részt vesznek a településrész mindennapi kulturális szokásainak alakításában?

Olyan zárt közösségi térről, ami akár a városrész lakosságának, akár a más településrészekben élőknek a befogadására alkalmas lenne, én magam nem tudok. Meglátásom szerint az itt berendezkedő

szervezetek többségében szabadtéri rendezvényeket valósítanak meg. Ezekhez megfelelő helyszínt biztosít a Tettye, a Tettye téri romok, illetve a Havihegy. Az itt szerveződő programokon az elmúlt években családommal több alkalommal részt vettünk. E rendezvények megvalósulása többségében a Mecsek Egyesület szervező tevékenységének volt köszönhető.

Azt gondolom, Pécsre, s ezen belül Közép-Mecsekre is általánosan jellemző a tradicionálisan a városhoz kötődő rendezvények „elfesztiválosodása". A majálisok keretein belül megvalósulnak olyan kísérő programok, mint például a lufi hajtogatás vagy a homokkép szórás. Ezek nem feltétlen rossz dolgok, viszont rendezvényeknek kissé bazári jelleget adnak. A légvárat a gyerekek természetesen mindenütt nagyon szeretik, de véleményem szerint nem biztos, hogy egy történelmi helyszínre is ugyanazokat a dolgokat kell kihelyezni, mint pl. a Nevelési Központ sportcsarnokába.

A felsoroltak mellett Közép-Mecsek közösségi rendezvényeinek helyszínei közé sorolandó a tettyei Mésztufa-barlang. A helyszín számos pozitív vonása és színvonalas kiépítése mellett meglátásom szerint azzal a hátránnyal bír, hogy csak véges alkalommal tud érdekes lenni és a befogadó képessége is alacsony. Az itt szerveződő programok családi körben lehetnek érdekesek, kisgyermekes családok számára szórakoztatóak többnyire.

Közép-Mecsek közösségi tereiről beszélve végül, de nem utolsó sorban megemlíteném a városrész tetején elhelyezkedő Pécsi Állatkertet. Az intézmény érdekes kettős funkcióval bír: ez nem csupán a várost vagy a városrészt, de az egész régiót kiszolgáló kvázi turisztikai attrakció. Azt tudom mondani, hogy e helyszín az egyik legjelentősebb színtere az itteni életnek. Az állatkert nyújtotta általános szolgáltatások mellett számos érdekes programmal, színvonalas eseménnyel igyekeznek minél nagyobb látogatottságra szert tenni, minél több ember számára tartalmas kikapcsolódást biztosítani.

Az elhangzottak mellett Közép-Mecsek civil szervezeteinek tekintetében még azt érdemes megjegyezni, hogy a rendezvényszervezés nem áll mindegyikük közösségépítő tevékenységének fókuszában. Az élet számos területére koncentrálva működnek kezdeményezések. Vannak olyan civil szervezetek, akiknek az aktivitása szociális helyzet kapcsán érhető tetten. Jelen esetben a Faág Baráti Körre gondolok, akik egy tanoda programot valósítottak meg az elmúlt években. Ez is egyfajta közösségépítés, közösségfejlesztés lehet annak ellenére, hogy teljesen más irányból fogja meg a kérdést, mint mondjuk egy Tüke Nap.

Munkájából eredően közösségfejlesztési projektek projektmenedzsereként tevékenykedik. Pécs egészét tekintve van-e olyan civil kezdeményezés, együttműködés, amiről úgy gondolja, hogy hosszabb távon mindenképpen fontos szerepet tud betölteni abban, hogy a közösségi tevékenységek, a helyi identitást erősítő megmozdulások gyökeret verhessenek és megerősödhessenek?

Szerencsére több ilyet is látok a munkám révén. Örömmel nyugtázom, hogy e szervezetek egy része adott esetben évtizedek óta aktív részese Pécs civil életének. Itt a belvárosi Nevelők Háza Egyesü-

letre és az általuk működtetett civil szervezetekre gondolok. Ha eltekintünk a civil kezdeményezéstől ilyen értékkel bíró, kezdeményezéseket felkaroló intézménynek tartom az Apáczai Nevelési Központot. A művelődési ház Kertváros kulturális életének központja, az itt folyó tevékenység az egész városra kihat.

Az elmúlt években az ágazati operatív programok, valamint a terület és településfejlesztési operatív programok keretében lehetőségük nyílt a civil szervezeteknek közösségfejlesztési támogatások lehívására. Az ezzel kapcsolatos tapasztalataim alapján azt hiányolom, hogy nincs, vagy roppant minimális mértékű az egyeztetés a civil szervezetek, a közösségi tevékenységet folytató csoportok között. Ennek eredményeként nagyon sok olyan programot látok, legyen az a védőháló felhívás, az élethosszig tartó tanulást támogató felhívás, és még sorolhatnám, ahol adott esetben átfedések lelhetők fel a civil szervezetek programjaiban nem csak városrészi, de tematikai szinten is. Ebből adódóan a rendezvény, tanfolyam nem feltétlen éri el azt a hatást, hogy a projekt lezárulását követően közép, vagy hosszútávon, akár önállóan is működni tudjon. Nem annyira az évtizedes múlttal rendelkező civil szervezetek programjait féltem, hanem inkább azokét, akik első, második, harmadik alkalommal juthatnak ilyen támogatáshoz. Azt látom, hogy az egyeztetés hiánya miatt előfordul, hogy nem jól mérik fel a célcsoportot, illetve a bevonni kívánt lakosságnak a számát. Nem számolnak azzal, hogy egy sokadik hirdetés ugyanabban a médiumban elveszhet. Mindenféleképpen fontosnak tartanám, hogy az a fajta nyitás, közelítés megjelenjen az ő gondolkodásukban, ami által ezek a programok és fejlesztések, szigetek lehetnek a pécsi kulturális élet terén.

El kell mondani ugyanakkor, hogy - mint a Pécsi Helyi Akciócsoport Egyesület pályázati csoportjának csoportvezetője - látok olyan örömteli eseményeket is, amikor az egyes pályázatok nyertesei felkeresik egymást és értekeznek arról, hogy a későbbiekben miként tudnák erősíteni kapcsolataikat, segíteni egymást. Jól szemlélteti a városban működő szervezetek nagy számát és széleskörű érdeklődési körét, hogy Pécs programkínálata rendkívül változatos, a rendezvények között sok minden képviselteti magát a sporttól a természeti fenntarthatóságon át, egészen a gazdálkodással kapcsolatos összejövetelekig. Úgy érzem, hogy a sokadik egyforma projekt inkább kioltja egymást, nem pedig erősíti. Ebben óriási kockázat rejtezik. A megelőzésben sokkal nagyobb a felelőssége a civileknek, mint az elsőre látszik. A sokszínűség megtartása az, ami szerintem előremutató lehet.

Tud esetleg a város részéről olyan kezdeményezésről, amely az említett operatív programok által kínált támogatási lehetőségeket, ezeknek a tartalmi és stratégiai megvalósításával kapcsolatos átfogó városi kérdéseket, illetve a megvalósító szervezetekkel való párbeszédet szorgalmazza? Lehetségesnek tartja a civilek egy asztalhoz való ültetését már akár a tervező folyamat során?

Városrészi szinten én ilyenről nem tudok, ugyanakkor nem tartom kizártnak. Pécs városának ellenben van egy civil kerekasztala. Ez lehetne egy olyan platform, ami városrésztől függetlenül biztosíthatná azt a fórumot, ahol ezek az egyeztetések megkezdődhetnek, illetve folytatásra kerülhetnek. Nem

gondolom azt, hogy például a Mecsek oldali identitás olyan erős lenne, hogy az ottani civileket egy asztalhoz ültesse. Inkább városi szinten látom ezt kezelhetőnek. Ahhoz, hogy ennek a zászlóshajója ki lehet, megint csak egy egyesületet tudok mondani, a Mecsek Egyesületet, aki ezen a területen rendkívül aktív, ugyanakkor a tevékenységük túlmutat Közép-Mecsek városrészen.

Ön mivel járulna hozzá azokhoz a változásokhoz, amelyeket szükségszerűnek tart, amelyek megfogalmazásra kerültek a beszélgetés során?

Ha a nem létező szabadidőmön múlna, akkor sokkal aktívabban vennék részt a Tettye környékén zajló közösségfejlesztési tevékenységben. Azt gondolom, hogy minden városrésznek fel kell ismernie a maga értékeit, természeti adottságaiból, történelmi múltjából származó hagyományokat, gazdag kultúrát. Közép-Mecsek városrészben sincs ez másként. A személyes véleményem szerint ennek a térségnek az ott megtalálható, döntően természeti és kisebb részben kulturális vagy történelmi adottságokból kellene merítenie. Ebben az irányban látnék én kitörési pontot, lehetőséget.

Továbbá fontosnak tartanám, az iparkamara által a helyi civil szervezetek felkutatását, de még ennél is lényegesebbnek, hogy az aktívan működő civil szervezetek a lakosság körében ismertégre tegyenek szert. Elsősorban azt gondolom, hogy a szemléleten kellene változtatni. Az a véleményem, hogy a fesztiválokkal telített mindennapjainkban, ha egy rendezvény nincs előzetesen megfelelően kommunikálva, nem biztos, hogy a tervezett számú embert eléri, a várt eredményt hozza. Ez volt megfigyelhető a Tüke Nap esetében is, amikor például az ott lakók jelentős része nem tudott e rendezvény megvalósulásáról, ezáltal az azt lebonyolító szervezet működésébe, tevékenységébe sem nyerhetett bepillantást. Az effajta összejöveteleket jó lehetőségnek tartom a fent említett cél eléréséhez. Emellett úgy gondolom, hogy ha ez nem is a legkönnyebb feladat, de meg lehet azokat a fedett helyszíneket is találni, ahol a városrész aktív kezdeményezői és véleményformálói egy asztalhoz ülhetnének. Itt látom azt a pontot, amiben én is szerepet tudnék vállalni, ugyanakkor azt gondolom, hogy ennek gátja lehet a lakók részéről a nem megfelelő befogadó hozzáállás. Ténylegesen sajnos azt tapasztalom, hogy egymás mellett élnek az emberek ebben a városrészben, de nem együtt. Az elkülönüléséhez szerintem az is hozzájárul, hogy a villa épületek mellé az elmúlt években társasházak épültek. Ez az építészeti kialakítás nem feltétlenül kedvez a közösségi közeledésnek. Egy kicsit egyelőre ideának érzem a közösségépítést a városrészben, de bízom benne, hogy mielőbb fény derül arra, hogy az aggályaim hiábavalók, s Pécs továbbra is az a nyüzsgő település marad, amelyikbe gimnazistaként beleszerettem.

Dr. Máté István Zsolt

Gyükésiek Öntevékeny Köre Egyesület
elnök

Pécsett született és azóta itt is él. Milyen volt a gyermekkora és milyen itt élni felnőttként?

Amikor én születtem, a ’60-as évek végén, a bánya révén Pécs egy dinamikus munkásváros volt. A Szigeti városrész Belvároshoz közelebb eső felében laktunk egy családiházban. Amikor ezt lebontották, panelba kerültünk. A gyermekkorom tele volt építkezésekkel, ami összekovácsolta a környék lakosságát. Felépült a 25 emeletes toronyház, amit szintén lebontottak azóta. Mi még általános iskolában úgy köszöntünk, hogy „Jó szerencsét!”, hiszen a mostani Mezőszél Utcai Általános Iskola, ahova én jártam, egy bányásziskola volt. Ez akkor egy újonnan épült intézmény volt, én a második elindított évfolyamba jártam. Ebből az időszakból, a bányásznapok azok, amik nagyon emlékezetesek a számomra. Mozgalmas időszak volt, ami szinte végig építkezésekkel volt telezsúfolva. Középiskolába a Vegyipari és Gépészeti Szakközépiskolába jártam, szintén itt Pécsett. Ez önmagában már nem működik, hanem több intézménybe olvadt be. Az iskola történetével kapcsolatosan éppen most kezdték el összegyűjteni a régi tablókat. Ez a közösségi program az egyik volt diáktársunk szervezése alatt fut, amelynek során az összes tabló összegyűjtésre, majd digitalizálásra kerül. A középiskola után Pécsett kezdtem el dolgozni különböző helyeken, majd végül a Pécsi Regionális Képzőközpontban a felnőttképzés területén helyezkedtem el, és maradtam is ott 22 évig. Ez Pécsnek a nyugati szélén található, így részese voltam a bányák és a honvédség megszűnése következményeinek, hiszen én képeztem át az onnan kikerülő embereket. Érdekes szituáció volt, amikor a korábbi parancsnokaim a diákjaim lettek. 22 éves pályafutás után a Nemzeti Szakértő és Kutató Központhoz kerültem, mint szakértő, viszont ekkor sem hagytam el a várost.

Mi köti Gyükéshez?

Gyükés Pécsnek egy keleti része, egész pontosan a Mecsek és Pécsbánya határa. A feleségem nagyszüleinek ott volt szőlője az 1960-as évektől kezdődően. Amikor összeházasodtunk úgy döntöttünk, hogy családiházba szeretnénk költözni. Megkaptuk ennek a területnek egy részét, így ott építkeztünk. Ekkor kerültünk Gyükésre. Ez a 2000-es évek eleje, amikor megindult ennek a területnek is a benépesedése. A korábbi szőlőhegy átalakult egy szinte alvó várossá. Ez egy olyan terület, ahol reggelente szarvasokkal, őzekkel vagy nyulakkal lehet találkozni. Miután odakerültünk, egy óriási havazás váltotta ki az összefogást az ott lakók között, hiszen ezen a területen hó nélkül is nehéz közlekedni, havazáskor pedig szinte egyáltalán nem lehet. Egy ilyen hólapátolós borozgatás kapcsán jött létre 2004-2005 fordulóján a Gyükésiek Öntevékeny Köre Egyesület, ami a mai napig működik és az ott élők kulturális életét próbálja életben tartani. Elsősorban a terület bosnyák és horvát hagyományait próbáljuk ápolni. Ennek egyik módja a Szent Bertalan kápolnában

rendszeresen megrendezésre kerülő szentmise és a búcsú. Szervezni szoktunk egy rendezvényt Gyükésiek Napja címmel, ahová a helyiek elhozzák a boraikat, süteményeket sütnek és egy baráti összejövetelt tartanak. Amit meg kell még említeni, az a szilveszteri Éjféli Koccintás nevű esemény, amikor a kápolna előtt összegyűlve egy-egy kupica pálinkával, vagy forralt borral búcsúztatjuk az évet. Gyakorlatilag ezek a főbb kulturális programjaink. Vannak állandó vendégek, akiket már inkább igazi helyi szereplőknek tartunk. Ilyen például a Vízin Zenekar és az August Senoa Asszonykórus.

Tudna mesélni az Öntevékeny Kör programjairól? Vannak olyan kisebb programok, amelyek összekötik az embereket a mindennapokban is?

Valójában mindenki eléggé elszeparálódik a másiktól. Az itteni telkek viszonylag nagyobbak és nincsenek úgy egymásra épülve a házak, mint például a Donátusban. Ami össze tudja hozni a közösséget, az a szemétszedés, hiszen például a TeSzedd! akció is nagyon sikeres volt. Ezen kívül voltak olyan ad hoc programok, mint a parlagfű mentesítés, vagy a belógó ágak levágása. Az ilyenek összehozzák nálunk a közösséget. Ezek nem is mindig kapcsolódnak szervezethez, de ha szükséges, a kápolna teret tud adni a kezdeményezéseknek, hiszen, ha valaki előadást jön tartani, akkor a Szent Bertalan kápolna az, ami lehetőséget ad ennyi embernek, hogy le tudjon ülni. Itt akár egy vetítést is meg lehet tartani. Ennek a meghálálását egy kölcsönös együttműködéssel oldjuk meg, vagyis az Egyesület gondozza a kápolnát. Mi újítottuk fel a belsejét és intéztük el, hogy ne ázzon be többet. Ez a terület gyöngyszeme.

A 2008-as Miénk a Város! vetélkedőn kiemelkedő helyet ért el a gyükési csapat. Tudna erről mesélni?

Ez a vetélkedő Pécs város részei között zajlott. A Rigóderdomb Egyesület vezetője keresett meg azzal, hogy alakítsunk egy közös csapatot. Ebben a csapatban 3 szereplő volt: a Rigóderdomb Egyesület, a Gyükésiek Öntevékeny Köre Egyesület és a Bártfa Utcai Általános Iskola. Ez a háromszög nagyjából le is fedi a területet. A csapat tagjai is ezekből a szervezetekből kerültek ki. Gyakorlatilag megnyertük a versenyt és a második helyezettnek járó díjat kaptuk meg, amit 3 részre osztottunk fel. Eredetileg a Rigóderdomb Egyesület szeretett volna ebből a nyereményből egy nagy közösségi házat létesíteni, de úgy gondoltuk, hogy ez a 3 résztvevő megérdemli, hogy önállóan is részesüljön a díjazásból. Ennek következtében a mi nyereményrészünket arra fordítottuk, hogy a vízelvezetést megoldjuk a terület azon részein, ahol addig problémás volt. Ennek hatására gyakorlatilag megszűnt a jegesedés és a Szent Bertalan kápolnába való vízbeömlés. Miután ezt megoldottuk, rá 2 évre felújítottuk a kápolnát. A Rigóderdomb Egyesületnek is sikerült megvalósítania a közösségi házat, a Bártfa Utcai Általános Iskola pedig el tudta indítani a nyílászárók cseréjét.

Magának a versenynek a hangulata hihetetlenül jó volt, a városrészek összekapcsolódtak a versenyszámok kapcsán és valóban mindenki beletette a szívét a dologba. Volt többek között tréfás

versírás, táncolás és főzés is, amivel kompenzálni tudtuk a gyenge táncos mutatványunkat. Végül az Expo Centerben zárult a rendezvény, ahol hihetetlenül felfokozott volt a hangulat és hatalmas ünneplés volt, miután megnyertük a versenyt. Jó visszagondolni erre a vetélkedőre és arra, hogy az ott elért eredmény nemcsak egy kósza emlék, hanem fizikailag is megnézhető, tapasztalható. A megújult templomunk például a terület kulturális központjává vált, amit az ott élők tartanak karban fűnyírással és növényültetéssel. Ez mind annak az eredménye, hogy akkoriban közösséggé formálódtunk. Pont a napokban nézegettem a régi képeket, és hihetetlenül sok rendezvényünk volt az EKF évében, aminek a felvezető programja volt gyakorlatilag ez a vetélkedő. Az ott létrejött kapcsolatok hatására koncertek jöttek létre, botveret gyűjteményt mutattunk be, a kegyképeknek tárlata volt és még sorolhatnám. Ezeken a kulturális programokon a Bártfa Utcai Általános Iskola diákjai is megjelentek. Ez a rengeteg program egy olyan kis egyesülettől, mint a miénk, nagyon nagy erőfeszítést igényelt. Ezek közül tisztult le az a 3-4 rendezvény, amit minden évben megrendezünk. Ez a vetélkedő lassan egy évtizede volt, de még mindig érezhető hatása van. A nyereményből sátrakat tudtunk vásárolni, amit a mai napig fel tudunk húzni nyáron és lehet alatta beszélgetni.

A korábbi horvát főkonzul, aki most nagykövet Prágában, folyamatos vendége volt a rendezvényeinknek. Vele mai napig élő a kapcsolat és folyamatosan követi az eseményeket.

Hogyan képzelné el Gyükés jövőjét, hogy ha rendelkezésére állna minden olyan feltétel, amire szüksége lehetne a megvalósításhoz?

Ahogy említettem is, Gyükés két terület határán fekszik, amiből adódóan egy kétarcú városrészről beszélhetünk. A mecseki rész egy viszonylag magasan kvalifikált lakossággal és jó anyagi körülményekkel rendelkezik, míg a pécsbányai rész pont, hogy ennek az ellenkezője. Van egy része Gyükésnek, ahol az újonnan épült családi házak állnak és vannak olyan részek, ahol szükséglakások találhatók. Nagyon éles ez a kontraszt. Ennek a kezelése mindenképpen szükséges. Valószínűleg ez nem egyesületi megoldást igényel.

A másik, amit még erre a kérdésre válaszként adhatok, az az, hogy volt róla szó, hogy Gyükést, mint egy turistaparadicsomot kezeljük, mert ez egyfajta gyöngyszem. De ahogy mondani szokták, minél többen tapogatják ezt a gyöngyszemet, annál inkább elkopik. Be kell látni, hogy ez egy olyan kicsi rész, a kápolna befogadó képessége is csak 60 fő, ami nem tud ennél nagyobb látogatottságot befogadni. Nem tudjuk és nem is szabad a területet a Zsolnay Kulturális Negyedhez, vagy a Székesegyházhoz mérni, de azt fel lehet vállalni, hogy a helyi kultúra ápolása mellett a kápolna története iránt érdeklődök tudásvágyának kielégítésében segítünk. Éppen ezért az építmény kulcsa el is érhető nálunk. Ha valakit esetleg érdekel, előzetes egyeztetés után megtekintheti az épületet. Szívesen kinyitjuk a turistáknak is, ilyenkor én elmondom a kápolna történetét.

Közvetlen kapcsolatunk van a vidámpark régi részéhez, amihez egy turistaút vezet. Érdemes lenne

azt megjavítani és biztonságossá tenni. Gyükésen keresztül is mennek ilyen útvonalak, amelyek felfestését időről időre megújítják az illetékesek.

Az eredeti kérdésre visszatérve a választ úgy tudnám megfogalmazni, hogy azokat a különbségeket, amik itt megjelennek, kezelni szükséges. Mi ezt a Gyükésiek Napján próbáljuk orvosolni, ahova mindenki eljöhet legalább egyszer, ám ha valaki nem megfelelő módon értelmezi a közösséget, a következő alkalomra már nem kap meghívást. Emellett a természeti értékeket érdemes megóvnunk. Ennek érdekében együtt dolgozunk a Pécsbányai Egyesülettel. Ezt a fajta együttműködést szeretnénk elérni a Hőerőmű részéről is.

Az olyan extrém elképzelések, mint hogy szabadidőpark legyen a bányagödör helyén, nem túl jó ötletek, különösen, hogy itt verődik fel az összes zaj. Ezt onnan tudjuk, hogy a 2000-es évek elején volt egy teherautó verseny, amit úgy lehetett hallani, mintha egy tölcsérből felénk irányítva szólna az egész rendezvény. Ezen kívül minden olyan kezdeményezést pozitívan fogadunk, ami előremutató és hasznos. A mi filozófiánk, hogy annyit csinálunk meg, amennyire képesek is vagyunk, nem kérünk külön támogatást, viszont éppen ezért nem is függünk senkitől. Ezek a kapcsolatok és rendezvények mondhatni barátsági alapon működnek, így elszámolási vitánk sincs. Amennyiben lehetőségünk van rá, mi is támogatjuk a partnereinket, de ha nincs éppen rá lehetőségünk, akkor is eljönnek, barátságból. Szerintem fontos az, hogy ne az legyen a civilség alapja, hogy csak a támogatást várjuk, hanem rakjuk bele a saját erőforrásainkat. Éppen ezért nem fogunk sose egy több száz-ezer fős egyesületté válni, de ez nem is célunk. Szerintem itt Gyükésben megfelelő színvonalú ez a fajta öntevékenység.

Pap Zsuzsanna

Pécsi Állatkert és Akvárium-Terrárium
gyűjteményi- és nevelési vezető

Miként jellemezné Közép-Mecsek városrészt? Milyen itt dolgozni és tevékenykedni?

A városrészről elsőként az jut az eszembe, hogy ez egy természetközeli hely, ami a központ zsongásától kicsit jobban elkülönült, számos turista útvonallal. Csendes, többségében családi házas övezet, melyet gyönyörű környezet vesz körül. Az állatkert, ahol dolgozom, valójában egy parkerdőben létesített épített környezet, amely 4 hektáron helyezkedik el. Funkcióbővítése igen jelentősen hozzájárult e városrész turisztikai vonzerejének növeléséhez. Kellemes környezetet biztosít nemcsak az itt dolgozóknak, hanem a hozzánk ellátogató vendégeknek is. Nagyon szeretek itt dolgozni, főképp télen, amikor hull a hó.

Melyek azok az állatkerti programok, amelyek nagyobb csoportok, közösségek megszólítására alkalmasak?

Nagyon széles spektrumban mozognak ezek a programok. 2017-ben indult egy projekt, melyet konzorciumi partnereinkkel együtt valósítunk meg. Ennek közel másfél éves előkészítési folyamata után 2019 januárjában tudtuk fogadni az első iskolás csoportokat. 3 tanéven keresztül több mint 13 ezer gyermeket várunk majd ennek keretében a mecseki Természettudományos Élményközpontba. 20 partnerintézettel állunk kapcsolatban szerződéses keretek között, mely 10 pécsi és 10 vidéki iskolát ölel fel. Az ezzel kapcsolatos feladatok ellátása hatalmas koordinációt és logisztikát igényel, mert napi szinten érkeznek hozzánk a csoportok különböző foglalkoztatási formákra, típusokra. A tudásátadást műhely- és klubfoglalkozás, nyári táboroztatás, heti- és havi szakkör, versenyek és vetélkedők, témanapok formájában valósítjuk meg. Továbbá néhány iskolába is kijárnak az oktatóink, és ott is tartanak kihelyezett órákat.

A másik része a munkánknak a pécsi óvodás, általános és középiskolás csoportok fogadása, akik a pécsi tankerületből érkeznek hozzánk. Az Állatkert fontos szemléletformáló munkát végez az oktatáson keresztül. Tevékenységünk egyik része, hogy a jeles napokhoz kötődően tematikus programokat hirdetünk. Ilyen többek között a Föld, vagy a víz világnapi rendezvénysorozatunk. Ilyenkor tipikusan egy témára koncentrálunk, és azt ajánljuk ki az iskoláknak, óvodáknak. Nagyon népszerűek szoktak lenni ezek a programok, mivel az adott intézmények is tartanak tematikus heteket, így egy nagyon jó külső helyszín részükre az Állatkert, ahol pluszban még élménypedagógiai foglalkozást is tudunk biztosítani élő állatok segítségével.

Ezen felül nagyon népszerű az Állatkert a májusi, júniusi időszakban. Ebben az osztálykirándulási szezonban az ország különböző részéről érkeznek hozzánk csoportok. Nemcsak országon belüli, hanem külföldi csoportokat is fogadunk. Felnőtt közösségek is érkeznek hozzánk, akik szakvezetéses túrák során ismerkedhetnek meg az Állatkerttel. A túrák kérhetők a terráriumra vagy az állatkertre, de ezek össze is vonhatók.

Feladataink elvégzésében nagy segítségünkre vannak a közösségi szolgálatos diákok, valamint a pedagógiai gyakorlatukat végző hallgatók. A pedagógia gyakornokok a PTE Tanárképző Központja jóvoltából érkeznek hozzánk. Ők a nyári táborok ideje alatt segítik a táborvezető munkáját, gyakorlatilag ez egy jó szakmai gyakorlat számukra. Egyhetes turnusokban vannak itt a hallgatók, akik testközelből megtapasztalhatják, hogy mi vár rájuk a pályájukon. Szakdolgozókat is fogad az Állatkert, ami nemcsak oktatási és kutatási, de természetvédelmi szempontból is fontos. Az Állatkert maga is szem előtt tartja ezeket a feladatokat és nagyon fontos sarokpontokként kezeli a fenti irányvonalakat a napi működés során.

Külső helyszíneken is képviseltetjük magunkat. Ilyen például a városi gyereknap, az Orfűi Medvehagyma Fesztivál vagy a Zsolnay Negyed is, de sorolhatnám az összes szervezetet, akik hasonlóan „zöld” gondolkodással rendelkeznek. Pécs város és a partnerszervezeteink is fontosnak tartják, hogy egy olyan városi összefogás valósuljon meg, ahol az intézmények segítik egymás munkáját, hogy a helyi közösségek minél jobban megerősödjenek és a város minél nagyobb turisztikai vonzerővel bírjon.

Beszéljen az Állatkertben végzett munkájáról!

A mindennapi munkám több feladatkört foglal magába. Az egyik feladatom az élőállat gyűjtemény vezetése. Az élőállat gyűjtemény változik, vannak szaporulatok, elhullások és előfordulnak beszerzések. A beszerzéseseket szintén én koordinálom mind belföldről, mind külföldről érkezzen az állat. Jellemző, hogy általában az állatkertek között mozognak az állatok, és a legtöbb esetben Nyugat-Európából, ajándékozás útján érkeznek hozzánk. Van egy nagy nyilvántartási rendszere a világ állatkertjeinek, amit röviden a ZIMS-nek neveznek. Ez egy online alapú rendszer, amelyben gyakorlatilag az összes állat egyedi nyilvántartási lappal rendelkezik. Van egy csere része is a felületnek, amin az intézmények fel tudják ajánlani a felesleges állataikat. Az ezzel kapcsolatos dokumentációs anyagot is én kezelem, valamint a kormányhivatal részére minden évben összeállítok egy éves jelentést, mely tartalmazza az Állatkertben történő mozgásokat és a jövőbeni terveinket.
Egy új állat gyűjteménybe való behozását megelőzi egy tervezés, melynél fontosnak tartjuk a látogatói véleményeket. Kérdőíveket szoktunk készíteni, hogy ezáltal megkérdezzük az ide látogatókat és főként a gyerekeket. Ők azért is fontos bázist jelentenek számunkra, mert úgy tartjuk, hogy az állatok mesevilághoz való kötése fokozza az intézmény iránti érdeklődésüket.
Rengeteg munka és feladat vár még ránk, hiszen folyamatos elvárás irányunkba és magunkkal

szemben is, hogy fejlesszük az Állatkert környezetét, és az állatok jólétét fenntartsuk, elősegítsük. Cél továbbá, hogy a látogató minél tartalmasabb időt tudjon eltölteni az intézményben, igyekszünk ezért számos szolgáltatást kiépíteni. A hitelesség kedvéért például a napi látványetetési program alkalmával fontosnak gondoljuk, hogy maga a gondozó álljon ki a nagyközönség elé, és ő meséljen a saját állatáról, hiszen ő van vele napi szinten kapcsolatban és ő ismeri a legjobban.

Az Állatkert területi adottságai korlátozottak, ezért egy olyan irányvonalat tűztünk ki magunk elé, ami az oktatásban történő szerepvállalásunkat erősíti, és ezt kívántuk előrébb mozdítani jelenleg is futó projektünk kapcsán, melynek szakmai vezetője vagyok.

Nevelési vezetőként pedig a zoopedagógus kollégák munkáját koordinálom, de személy szerint is fogadok gyermek vagy felnőtt csoportokat szakvezetéses túrákra.

Mennyire nyitottak a munkatársai ezekre a módszerekre, folyamatokra?

Úgy gondolom, hogy aki idejön dolgozni, és itt marad hosszú ideig, annak ez egy szerelem. Engem is annyira megfogott a hely, hogy már 15 éve dolgozom itt. Eddigi tapasztalataim alapján elmondhatom, hogy egy nagyon változatos munka, mindig van valamilyen motivációs tényező, ami tovább lendíti az embert, ami által tovább tudja vinni, amit csinál.
Ez egy csapatmunka gyakorlatilag, és mi egy igazi közösségként dolgozunk. Tudatában vagyunk annak, hogy számos feladatot, köztük az oktatási tevékenységet nem tudnánk elvégezni anélkül, hogy egyeztetnénk az állatápolókkal, vagy a takarmánykonyhán dolgozókkal.

Van olyan civil szervezet, amellyel kapcsolatban állnak?

Több szervezettel is van kapcsolatunk. Dolgoztunk együtt a Pécsi Székesegyház Nagycsaládos Egyesülettel és a Pécsi Caritas Alapítvánnyal is, utóbbival például legutóbb egy ruhagyűjtési akció kapcsán fogtunk össze egy nemes célért.

Ha ki kellene emelni az Ön számára legkedvesebb programot, mi lenne az?

Régebben minden program szervezésébe bekapcsolódtam, ma viszont már annyi kezdeményezésünk van, hogy a feladatokat egymás között elosztva végezzük. Az Állatkertek Éjszakája az, amire szívesen emlékszem vissza, ugyanis annak idején én szerveztem meg első ízben e rendezvényt itt, Pécsett.

Beszélne kicsit részletesebben erről a programról?

Ez egy hosszabb nyitvatartási időt jelent az Állatkertnek. Olyan éjszakai programokkal készülünk, amelyek felkelthetik a látogatók figyelmét. Éjszakai látványetetéseket valósítunk meg, főleg

nagymacskákra koncentrálunk, de ilyenkor látható legjobban a borz, a mosómedve vagy a róka is. Vannak késő esti fókabemutatók, de 2018-ban tűzzsonglőröket is meghívtunk a rendezvényre. Varázsóra (fizikai kísérletek) bemutatóval is kedveskedünk évek óta, kifejezetten a fény és az éjszaka jegyében. Különböző egyéb programokkal népszerűsítjük még ezt a rendezvényt, és elmondhatom, hogy nagy sikere van.

Mindegyik programunkra nagy lelkesedéssel készülünk. Fontosnak érezzük, hogy tevékenységünk folyamán ne csak rendezvények jöjjenek létre, hanem mögöttes tartalommal is meg tudjuk tölteni őket, fontosnak tartjuk, hogy egy ilyen alkalom valamilyen figyelemfelhívó esemény is legyen egyben. Ezeken a napokon szeretnénk rávilágítani az állatkertek szerepére, egy-egy állat természetvédelmi jelentőségére, vagy akár a környezetvédelem jelentőségére is.

Beszélt korábban a környék túraútvonalairól. Mennyire jellemző itt a túrázás? Hogy látja, ez szervezett formában is megvalósul?

Nagyon sok túracsoporttal találkozunk itt az Állatkert környékén, ezek többször önszerveződő csoportok, de szervezeti keretek között megvalósuló közösségi természetjárásra is van példa. Mi például együtt dolgozunk a Baranya Megyei Szabadidősport Szövetséggel, és már második éve adunk helyszínt az általuk szervezett Mikulás túrának. Ilyenkor kedvezményes jeggyel lehet az Állatkertet látogatni, a túra végén pedig fel szoktuk ajánlani a rendelkezésünkre álló közösségi teret a résztvevőknek.

Ha lehetősége lenne rá, mi az, amin változtatna Közép-Mecsek városrészben?

Nagyon örülnék neki, ha elő tudnánk segíteni azt, hogy a Parkerdőben minél több időt tölthessenek el az emberek. Ez egy nagyon szép természeti környezetben elhelyezkedő terület, ami számos élményt adhatna az ide ellátogatóknak. Mivel a vidámpark megszűnt, annak területét is lehetne hasznosítani, akár úgy, hogy az Állatkert megkapja, valamint a Kisvasút felújítását is szívesen látnám. A TV-torony környékét is jó lenne fejleszteni, mert a 70-80-as években ez a rész, a Mandulás Campinget is beleértve, virágzott, turisztikailag olyan frekventált része volt a városnak, ami jelentőséggel bírt. Negatívum még, hogy kevés a parkolóhelyek száma, valamint az ide közlekedő autóbusz járatok számának növelését is hasznosnak tartanám. Örülök viszont annak, hogy amikor jelezzük, hogy valamilyen nagyobb attrakcióval készülünk, akkor a busztársaság partnerünk ebben.

A volt vidámpark területének birtokba vétele nagyobb kifutók, röpdék megvalósítását tenné lehetővé intézményünknek, ahol akár szálláshelyek kialakításában és egyéb szolgáltatások megvalósításában is lehetne gondolkozni. Úgy vélem, e városrész további fejlesztése mindenképpen hozzájárulna Pécs város turizmusának erősödéséhez.

Rónaszéki Mónika

Martyn Ferenc Művészeti Szabadiskola
igazgató

Mit jelent az Ön számára pécsinek lenni?

Apám pécsi, én is itt születtem, itt élek, Mivel Édesanyám Szobról származik és nagyon sok fontos időt éltem meg ott is anyai nagyszüleimmel, rokonságommal, ezért, ha őszintén a szívemre hallgatok, inkább tartom a Dunakanyart a szülőföldemnek. Ezzel együtt bennszülött pécsi vagyok, rengeteg itt a kedves ismerősöm, barátom. Tanulmányaimat végig itt végeztem óvodától a diplomáig. Nem gondolom magam kifejezetten szenvedélyes lokálpatriótának, de nagyon értékesnek élem meg a nagy hagyományú helyi kulturális életet. Sokszor és sokféleképpen vettem részt benne az elmúlt évtizedekben. Nemcsak a zenei tanulmányaim, hanem a néptánc is meghatározta a fejlődésemet. A Művészeti Gimnázium kórusával, a Zeneművészeti Főiskola Liszt Ferenc Kórusával, a Nevelők Háza kórusával énekeltem, zenéltem együtt. Számos találkozón, versenyen vettünk részt, többségében díjakat is kaptunk azokon. De számos pécsi néptáncegyüttes életébe is bepillantást nyertem, kiemelném a Pécsi Pannónia Táncegyüttest, ahol évekig táncoltam. Számos belföldi és külföldi turnén voltunk. Több külföldi testvérvárossal is tartottuk a kapcsolatot, ilyen például Lahti, Fellbach, Kütahya. Magas szintű képzésben részesültem a Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskola Pécsi Tanárképző tagozatán.

Jelenleg a Belvárosban él. Milyen az itteni élet, miért jó itt élni?

Eredetileg Uránvárosban éltem. Én még az a jó értelemben vett kulcsos vagy „grund" gyerek voltam. Sokat játszottam a többi gyerekkel, az akkor még igencsak élhető, természetesen izgalmas tereken. Akkoriban épült a Bolgár Kert, vakolatlanul álltak a bányászlakások. Pampák és szedresek között nőttünk fel, nem voltak még sem a panelek, sem a piac, de még a hatos út sem arra kanyargott. Félig meddig természetközeli állapotban éltünk a város peremén. Hihetetlenül találékonyak voltunk, a hagyományos népi gyermekjátékok mellett rengeteg új játékot fejlesztettünk ki magunknak. Két iskolába jártam, mert az általános iskola mellett a zeneiskolát is végeztem párhuzamosan. Csak 2014 óta élek a Belvárosban. Azért jó az itteni élet, mert még inkább az események részese lehet az ember. Javarészt itt rendezik a fontosabb kulturális programokat. Itt van a Nemzeti Színház, a Zsolnay Negyed, a múzeumok, a Kodály Központ, a Művészetek és Irodalom Háza és az a sok tér, ahol igazán jó lenni. Szeretem, hogy karnyújtásnyira van minden és a barátokkal is könnyű találkozni. Természetesen a Tettye aljában, a Cserző köz 2-ben található Martyn Ferenc Művészeti Iskola, ahol l990 óta tanítok, szintén közel van, biciklivel 3 perc. A közösségi programok is kényelmesen elérhetőek, legyen az egy táncház vagy utcaszínház, vagy a Pécsi Playback Társulat, melynek 2008 óta vagyok a zenésze, közel 150 előadást alkottunk együtt.

Viszont a Belvárosról negatívumokat is tudok mondani sajnos. Az utcában, ahol élek, nagyon sok lakás kiadó. Az albérletet inkább a külföldi diákok veszik ki, ők tudják könnyedén megfizetni. Nekik meglehetősen más a mentalitásuk, más kultúrkörből érkeztek, nem nagyon tartják tiszteletben a bennszülötteket, a helyieket. Akár egy kisebb kocsmanegyednek is felfogható a Belváros ezen része. Egy pénteki „jól sikerült est" után a takarítás hiányában, a Belváros szombaton és vasárnap elég tragikusan néz ki. A Szent Mór és a Király utca sarkán van a legtöbb szemét és gusztustalanság. Nem jellemző a magas kulturális színvonal, inkább a fogyasztás népszerűsítését részesítik előnyben. Ez persze köztudottan a vendéglátósoknak jól jön, az itt lakók nagy részének viszont terhet jelent. A pécsi polgároknak, Pécs városának ez hosszútávon, véleményem szerint nem hasznos. Ellentétben áll ezzel például a Márkus Színház a Perczel utcában, vagy például a táncházaknak teret adó Szabadkikötő a Király utca végén. Mindkettőben tartalmas, nívós és hasznos időtöltésben lehet részük a betérőknek.

Kérem, meséljen a Martyn Ferenc Művészeti Szabadiskoláról!

A Martyn Ferenc Művészeti Szabadiskolát dr. Lantos Ferenc Kossuth-díjas festőművész, művésztanár és Apagyi Mária Weiner Leó-díjas zongoraművész, művésztanár házaspár alapította 1985-ben. Teljesen egyedi, interdiszciplináris szemléletű, vagyis a különböző területek közötti közös alapokra, kapcsolatokra épülő művészeti nevelési programot dolgoztak ki, amely több évtizedes kísérleti munkájukon alapul és ma is töretlenül és hatékonyan működik. Az iskola célja, hogy a tanítványok a művészeti nevelés által kellő nyitottsággal és érzelmi telítettséggel gondolkodó, élni és dolgozni tudó egészséges, harmonikus életet élő, önmagukért, családjukért, városukért és hazájukért is felelős, boldog felnőttekké váljanak.

Kérem, most meséljen a saját életútjáról!

A tanári pályámat a Dombóvári Zeneiskolában kezdtem, mikor még nem volt meg a diplomám. Harmadéves hallgató voltam, mikor 1983-ban zongoratanári munkát kaptam. Utána Pécsett az istenkúti Fábián Béla Általános Művelődési Központban tanítottam 2 évet. 1987-ben, majd 1988-ban születtek fiaim, Horváth Márton és Zsombor, és 1992-ben lányom, Csenge. 1990-ben találkoztam Apagyi Máriával és Lantos Ferenccel, akik zongora és szolfézs tanárt kerestek iskolájukba. Mária meghívott egy improvizációs kamara csoportos órájára a Petőfi Utcai Általános Iskolába. Megkértek, hogy zongorázzak valamit, majd rátértek a lényegre. Egy klasszikus harmóniavázra kellett improvizálnom. Mária játszotta a harmóniát, két másik zenész, Udvardy Gizella és Baróthy Tamás kapcsolódott hozzá. Nekem ez egy megdöbbentő és egészen különlegesen jó élmény volt, hiszen én az egyébként kiváló, Kodály útmutatásaira épülő rendszerben tanultam, melyben viszont a zene nyelvként való tanítására, az improvizációra egyáltalán nem fektettek hangsúlyt. Mindig is élt bennem a vágy, hogy rögtönözve, természetes módon beszélhessem a zenei nyelvet. Apagyi Mária foglalkozásán egymást követték az izgalmasnál izgalmasabb feladatok, különböző korszakok stílusjegyei, zeneelméleti problémák: egy adott hangsorra, hangkészletre, ritmikára, interdiszciplináris elvekre, szerkezeti felépítésre

való rögtönzés, vagy csak egyszerűen a zenei alapelemekkel való szabad játék. Mindegyikbe nagy örömmel kapcsolódtam be és számomra feledhetetlen élményt nyújtott ez a délelőtt. Lantos Ferenc, aki képzőművész, ott volt velünk, hallgatta, figyelte, hogy mit csinálunk. Folyamatosan tanított bennünket. Lépten-nyomon felhívta a figyelmünket a képzőművészeti, természeti analógiákra, és számtalan rajzi feladatot is adott nekünk, hogy megtapasztaljuk, a vizuális nyelv törvényszerűségei és bármely természeti összefüggés közös alapokra épülnek, szerkezeti analógiákat mutatnak. Egy nagyon nyitott, kreatív kísérleti kutatóműhely volt akkoriban ez az iskola és ma is az. Akkor, az első találkozás alkalmával eldöntöttem, hogy vagy így vagy sehogy másképp nem akarok tanítani. Aztán sok év eltelt élményteli közös munkával, majd idővel az előttem lévő nemzedékek nyugdíjba mentek. Először Lantos Ferenc, majd Apagyi Mária, ezt követően Árvai Attila hegedűtanár, Árvainé Rúzsás Ágnes zongoratanár, s Lantos Éva rajztanár is, aki előttem igazgatta az iskolát. A tanári kar 2013-ban egyhangúan engem kért fel az iskola vezetésére. A családi hátterem is megfelelő volt, hiszen a gyerekeim már kirepülőfélben voltak, unokáim pedig még nem voltak. Akkorra már több mint két évtizede dolgoztam az iskolában, így elvállaltam a feladatot. Elvégeztem a megfelelő képzést, hogy jogosítványom legyen az iskola vezetésére. Ez egy két év alatt teljesíthető szakvizsga volt. Apagyi Mária és Lantos Ferenc mindvégig segítve kísérte végig a munkámat. A szakdolgozatom témája az iskolánk nevelési szemléletének a bemutatása volt.

Felgyorsult világunkban nehéz a gyerekek figyelmét lekötni értékes dolgokkal. Milyen közösségfejlesztő módszereket alkalmaznak itt az iskolában?

Mi tanárok, elsősorban személyesen, a mindennapi találkozásaink, beszélgetéseink során tudjuk megszólítani a szülőket és velük együtt a gyerekeket is. Véleményünk szerint erre lehet hitelesen építeni. A programunk legfontosabb része, hogy nem elsősorban a szakmai tudást, ismereteket adjuk csak át, hanem önálló gondolkodásra, a világ felfedezésére inspirálunk. Ébren tartjuk és fejlesztjük a gyerekek természetes kíváncsiságát és eredendő kreativitását. Úgy tapasztaljuk, hogy nemcsak a gyerekek, hanem a szülők számára is fontossá válik az általunk közvetített szemlélet. Iskolánkban a művészet tehát nem a cél, hanem a nevelés eszköze. A szakanyagon keresztül, illetve azon túl is rengeteget beszélgetünk a gyerekkel. Szolfézs órákon nem csak éneklünk, kottázunk, hanem sokat játszunk, rögtönözünk, komponálunk és bőven adunk lehetőséget, hogy a gyerekek kifejezhessék magukat. Azért is szeretnek ide járni, mert tapasztalják a figyelmünket, érzik a saját fontosságukat, a szakterület fontosságát, az élet és a kapcsolódás fontosságát.

Ha megtehetné, hogyan változtatna, mivé fejlesztené az iskolát?

Nevelési programunk kreatív tanárokat kíván, és eredményez, kutató - alkotó közösségként folyamatosan fejlesztjük magunkat, s az iskolát. Nagyon időszerű feladat ugyanakkor az 1956-ban átadott épület felújítása. Ahogy mondják, ép testben ép lélek, szép, rendezett környezetben szívesebben tanulnak a gyerekek. A keleti földszinti épületrészt nemrég kaptuk vissza a várostól. Tíz évig itt az általunk befogadott pécsi Waldorf óvoda működött. Ez egy száz négyzetméteres terület. Szeretnénk

olyan állapotba hozni, hogy megfelelő körülményeket biztosítson a kényelmes tanuláshoz. Emellett szeretnénk még egy tetőtéri galériát kialakítani, ami kiállítótérként és koncertteremként is működne. Összegezve, a programjainkhoz szeretnénk nívósabb környezetet. Alapítóink hosszútávú terve egy általános iskola létrehozása volt. Erre dolgoztak ki annak idején már tantervet is. Szerintünk ez a nevelési szemlélet, korunk általános iskolai fejlesztésének is nagyon fontos része lehetne. Alapvetően változtatná meg a tanítás mibenlétét. Nem újkeletű ez a vágy részünkről, hiszen már a kezdetekkor megfogalmazódott. Ahogy annak idején Kodály Zoltán létrehozta a zenei általános iskolai modelljét, úgy a Martyn Ferenc iskola, Apagyi Mária és Lantos Ferenc is felmutat egy művészeti nevelési szemléleti modellt. Ennek minél szélesebb körű bemutatásán kell dolgoznunk, ennek lehetőségeit fejlesztenünk. Pedagógiai szemléletünket szándékosan nem módszernek mondjuk, mert nem egy lezárt „konzerv", aminek a tartalmát könnyen át lehetne adni-venni. Külföldön és itthon több szakdolgozat is készült nevelési szemléletünkről. Sokan jöttek és jönnek hozzánk tanulmányozni az iskolát.

Mire büszke, milyen programokat emelne ki a múltból?

Látjuk a gyerekeinket felnőni, hiszen már elég sok generáció végzett nálunk. (Már tanítványaink gyerekei is járnak hozzánk.) Visszajelzéseket kapunk, hogy milyen pályát futottak be, milyen életet építettek, építenek fel. Mindegy, hogy zenei, képzőművészeti, vagy egyéb más területen jeleskednek, azt a gondolkodásmódot, amit az iskolától kaptak, hasznosítani tudták. Ez számunkra a legnagyobb büszkeség. A pedagógiai munka nem két napra, hanem hosszútávra tervez, így érik be a gyümölcs, így látjuk, hogy mennyire vagyunk eredményesek.

A napi életünk során a koncertjeinkre, kiállításainkra lehetünk büszkék. Minden évben tartunk számos nagyobb, városi rendezvényt. A Nemzeti Színházban, a Kodály Központban, a Tudásközpontban vagy akár csak itthon az iskolában sok hangversenyt, kiállítást, bemutatót valósítunk meg. Minden év tavaszán a Művészetek és Irodalom Házában mutatkozunk be. Itt hangsúlyt fektetünk a családi muzsikálásra, ilyenkor a szülők a gyerekeikkel lépnek fel. Testvérek, rokonok együtt zenélnek, játszanak megírt műveket nagy mesterektől, vagy rögtönöznek, saját kompozíciókat mutatnak be. A társas kapcsolódás kerül a fókuszba ezeken a tavaszi koncerteken. A generációk kapcsolódása a kulcs, így tudjuk legjobban fejleszteni a közösséget.

Apagyi Mária iskolaalapítónk a mai napig jár hozzánk és segíti a munkánkat. Végezetül, de nem utolsósorban, a kollégáimra is nagyon büszke vagyok, hisz egy kreatív kutatócsoport vagyunk. A fiatal tanárok is remekül kapcsolódnak és építik saját szakmai programjukat. Egy nagyon összetartó, baráti és már-már családi alkotó műhelyről, közösségről beszélek. Nem létezhetünk a gyerekek és egymás nélkül, az emberi kapcsolataink minősége határozza meg az iskolánk létezését, a folytonosságot.

Siptár Dávid

Pécs ZOO (Állatkert)
igazgató

Pécsett született, s azóta is itt él kisebb megszakításokkal. Mit jelent az Ön számára pécsinek lenni, mi köti Önt a városhoz?

Számomra a „pécsiség" a természethez való ragaszkodást jelenti elsősorban. Itt laktunk az Állatkert mellett, alig 50 méterre. A fiatal gyermekkorom szabadidejét 14 éves koromig pár, a környéken található utcában töltöttem: Ángyán János utca, Cserfa utca, Fenyves sor, Puskin utca. Amint vége volt az óvodának vagy később az iskolai napközinek, hazatérés után azonnal jöttünk ki az erdőbe. Barátaimmal rengeteget játszottunk, bicikliztünk, túráztunk a mecseki területeken. Pécs nekem egyenlő volt ezzel a parkerdővel, ami körülöttünk volt. Ahogy idősödtem, gimnazista koromban kitágult ez a terület, hiszen önállóan tudtam mozogni Pécs más részein is. Így egyre jobban kinyílt a város is nekem. Azok a közösségek, amikben megfordultam, mindig fontosnak tartották az olyan értékrendet, melyben jelentős szerepet kap a magyarságtudat, a helyi értékek megismerése, s az ezek iránti büszkeség. A pécsi Szent Mór Általános Iskolában, majd a Nagy Lajos Gimnáziumban végeztem a tanulmányaimat. Nagyon sokáig cserkészkedtem, valamint meg kell említenem egyik tanárunkat, Pámer László urat, aki rengeteg magyaros programra vitt el minket a lovaglástól az íjászkodáson át, a honfoglaláskori - lovas és kézműves hagyományok megismeréséig. Mindezt nemcsak Pécsett, hanem Bogádon, Hetvehelyen ismerhettük meg. Mellette hagyományőrző szakkörre, színjátszókörbe jártam, de belekóstoltam a Nagy Lajos Gimnáziumban működő néptáncegyüttes munkájába is. Tagja voltam a Keszthelyi Helikon színjátszó csapatának, aktív tagja voltam az iskola diákönkormányzatának, valamint az iskolai újság szerkesztőségében is szerepet vállaltam.

2007-ben érettségiztem. Több helyre szerettem volna jelentkezni és csak az utolsó pillanatokban döntöttem el, hogy mire essen végül a választásom. A földrajz szakot választottam, 2013-ban végeztem kisebb megszakítások miatt. Egyetemi éveim mellett dolgoztam és egy évet Erasmus-os képzéssel töltöttem. Elkezdtem a moderátor szakot is a Felnőttképzési Karon, de ezt végül nem fejeztem be. Egyetemi tanulmányaim végeztével a pécsi Türr István Képző és Kutató Intézetben kezdtem el dolgozni. Ennek az állásnak rengeteg pozitívuma volt, pályázati munkákat végeztem. Igazából a megvalósítási időszakba csöppentem bele, így az előkészítési feladatokban nem vettem részt. Dél-Dunántúlon főleg Baranya, ezen belül Pécs külterületein végeztem terepmunkákat. Pécsbánya szegregátumi részeiben szembesültem azzal, hogy élnek olyan emberek ezeken a területeken, akik még nem jártak Pécs belvárosában, a Kulturális Főváros éveiben felújított Széchenyi téren. Ezek számomra nagyon meglepő dolgok voltak, de emellett örültem annak, hogy részt tudok venni egy olyan pályázatban, ami segíti ezeknek az embereknek a felzárkóztatását. Természetesen voltak már próbálkozások ezelőtt is, de sajnos nem párosult az infrastrukturális felújítás az emberek újraintegrálásával a munka világába. Nem volt olyan koncepció, ami kitörési lehetőséget adott volna ezeknek az

embereknek. Persze voltak előzményei ezeknek a programoknak, hiszen a Máltai Szeretetszolgálat már tevékenységet folytatott Györgytelepen 2010 előtt. Erre az előkészített terepre épült rá maga a képzés, a közösségi foglalkozások. Nemcsak szakmát akartak adni az ott élők kezébe, hanem közösséget létrehozni belőlük, a gyerekektől kezdve a nagyszülőkig, Azt szerették volna, ha mindenki megtalálta volna a számára megfelelő foglalkozást. Így volt Baba-Mama Klub, Ének-Zene Klub, volt közös filmnézés, beszélgetések, közös kertészkedés, főzés, családi nap, sokféle közösségi program. Emellett folytak a képzések is, aminek a KIOP volt a folytatása. Ennek keretein belül újították fel Györgytelep lakásainak 80 százalékát. Azóta nem jártam ott, de úgy tudom, hogy a mai napig folytatnak még ott képzéseket. Összegezve, a program megmutatta a közösségépítő erejét.

Meséljen a Pécsi Állatkertről, annak múltjáról és jelenéről!

2016 májusában kerültem az Állatkerthez, Borbás Károly volt akkor az igazgató. Tőle 2016 novemberétől vettem át az igazgatói megbízást. Ekkor már az Állatkert túl volt a felújításokon. A Pécsi Állatkert a Mecsek oldalában található és 1960. augusztus 19-én nyílt meg. Közösségi munkában épült, a mai napig az idősebb generáció tagjai, akik fellátogatnak, meg tudják mutatni, hogy a támfal melyik részén dolgoztak. Az Állatkert eredeti lakói között majmok, számos kutyafajta (komondor, puli, kuvasz, magyar vizsla), pónik, valamint számos nagyragadozó (puma, oroszlán, tigris, párduc, eurázsiai hiúz) is voltak. Számos patás állat is helyet kapott (jak, bölény, bivaly, jávorantilop, őstulok, láma, magyar szürke szarvasmarha, gímszarvas), valamint medve, farkas és madarak is voltak. 1985. augusztus 22-én, az intézmény 25. évfordulóján egy újabb országosan - sőt elhelyezését tekintve Európában is - egyedülálló objektummal gazdagodott. A középkori Pécs pincerendszerének a Munkácsy Mihály utcából nyíló részében terrárium-akvárium nyílt. A Munkácsy-ház (itt élt a híres magyar festő 1865 és 1867-ben) alatti tíz méter mélységben levő labirintus lehetőséget teremtett ennek a csodálatosan szép földalatti világnak a bemutatására. 27 darab természethűen berendezett terrárium, 5 nagyméretű és 31 kisebb akváriumban több mint 100 állatfaj 500-600 egyede volt látható. A télen és nyáron egyaránt fűtött 800 négyzetméter alapterületű kiállítási térben egzotikus hüllők, kétéltűek és halak kaptak otthont.

Az Állatkert a 2000-es évek elejére korszerűtlenné vált: egyrészt a régi szűk ketrecek nem feleltek meg az előírásoknak, másrészt a Tettye ivóvízbázisát szennyezte az intézmény. Ennek következtében számos nagyvadtól meg kellett válnunk, és a kisebb jószágok bemutatására helyezni a súlypontot (ezzel egyaránt csökkent a talajszennyezés és a zsúfoltság). Ez azonban csak ideiglenes megoldást jelentett, végleges megoldásként a költözés került szóba. Tervben volt egy szafaripark létrehozása Pécs és Kökény között, majd az Árpádtetőre, a Mecsextrém Park szomszédságába terveztek új állatkertet. Végül 2012-ben az eredeti helyén történő fejlesztés mellett döntött a város, és erre adott be pályázatot, amit meg is nyert. A fejlesztés összesen 1,2 milliárd forintba kerül, és három összetevője van: egy 1000 négyzetméteres ökoturisztikai park és fogadóközpont létrehozása, az Állatkert felújítása (az oroszlánok és a vízilovak modern kifutóin kívül a teljes területé), területének fél hektáros megnövelése és az akvárium-terrárium átköltöztetése a látogatóközpontba, valamint a

Mecsextrém Park és a Remeterét között kerékpározásra alkalmas út kijelölése. 2014 májusában bezárt az Állatkert, és megkezdődött a régóta halogatott fejlesztés. Az újbóli megnyitásra végül 2016 tavaszán került sor. 2016. március 28-án zárt a terrárium a belvárosi épületben, utána megkezdődött az állatok felköltöztetése. Az ünnepélyes megnyitóra 2016. május 20-án került sor.

Mint említettem, közösségi munka keretében épült az Állatkert, ezért nagy hangsúlyt fektetünk a különböző önkéntesnapok megtartására. Járt nálunk a Hauni, önkéntes családi napot tartottunk a Pécsi Nagycsaládos Egyesületnek, és az egyetemmel is együttműködtünk. A közös munka, amit itt elvégeznek, annak eredményei, egyrészt utána itt marad, másrészt büszkeséggel tölti el őket, hiszen valós segítséget nyújtanak, nem alibi munkát végeznek. Ezek általában 1-3 hetes munkálatok, amikkel előbbre lépünk.

A látogatók száma drasztikusan csökkent a 2000-es években. Ezáltal két opció rajzolódott ki, vagy nem lesz Pécsnek állatkertje, vagy folyamatos teherként jelenik meg a városi költségvetésben. A felújítást követően a majdnem kétéves bezárás miatt is, megugrott a látogatottság. 2002-2007 között átlagosan 109 ezren látogatták az Állatkertet éves szinten. Ez látogatócsúcsot jelentett egy ilyen szintű parknál. A nyitás után 178 ezer látogató érkezett, ez a mai napig is rekord. Más állatkertek vezetői szerint ennél nagyobb szám elérése nem lehetséges, ez így is van napjainkig. Általában 30 százalékos visszaeséssel lehet ilyenkor számolni, nálunk ez kisebb volt. 2017-ben 139 ezren látogattak meg minket, 2018-ban 147 ezren! Viszont a költségek folyamatosan növekednek főként a személyi jellegű kiadások, valamint a takarmányozási összegek miatt. Ráadásul van több sósvizes akváriumunk, amelyeknek a fenntartási költségei évről-évre emelkednek. Maga a technikai háttér és a tisztítással, fertőtlenítéssel kapcsolatos dolgok a drágák. Ezeket többnyire Magyarországon nem is lehet beszerezni. Nyíregyházán, Budapesten a Tropicariumban és nálunk Pécsett van csak ehhez fogható tengeri akvarisztika. Emellett a terrárium költségei is természetesen egyre nagyobb mértékben növekednek. Magyarország második legkisebb állatkertje vagyunk a jászberényivel holtversenyben, csak a kecskeméti állatkert kisebb nálunk, amit Vadasparknak hívnak. Viszont a mi területünk és a környező részek is Natura 2000-es terület. Alattunk karsztvízbázis van, illetve a Nyugat-Mecseki Tájvédelmi Körzet része a park. Ezért terjeszkedésre nincs lehetőség, a határok, ha nem változik drasztikusan valami, akár 50 év múlva is vélhetően ugyanezek lesznek. Ezért azt az elvet követjük, hogy olyan területeken vegye ki a részét az állatkertünk, ami amúgy nem lenne klasszikus állatkerti feladat. Így elkezdtük a Mecseki Természettudományos Élményközpont fejlesztését, ahol a jövőben mintegy 13 ezer baranyai gyermek vehet részt természettudományos élménypedagógiai oktatásban az európai uniós forrásból megvalósuló projektnek köszönhetően. A gyerekeknek köszönhetően kinevelhetünk egy olyan generációt, akiknél kialakul egy közösségi élmény, ami őket összeköti, és ha felnőnek, idősebbek lesznek, akkor az Állatkert nem egy idegen dolog lesz nekik, hanem egy pozitív emlék, ahol ők tanultak, ahol ők élményeket gyűjtöttek és ahová majd látogatóként is visszajöhetnek, esetleg már a gyerekeikkel. Ez a látogatói csoportunk első és egyben legfontosabb lába. A másik láb a turisták, vagyis az idegenforgalomból hozzánk érkező látogatók. Őket ilyen szinten nem tudjuk befolyásolni, hogy fenntartsanak minket. 13 állatkert tartozik a Magyarországi Állatkertek Szövetségéhez, ebből a

pécsi az utolsó előtti helyen van a lakosságszám tekintetében. A veszprémi az utolsó, de a földrajzi fekvése és a közeli fizetőképes kereslet miatt, a félmilliós látogatottság nekik realitás minden évben. Ők területileg is tudnak fejlődni és esetükben mondhatjuk, hogy egy önfenntartó állatkertről beszélünk. Ezért nekünk elsősorban a helyi lakosságra kell támaszkodnunk. Kevesen vannak, így rá kell szoktatni őket a rendszeres látogatásra. Az idegenforgalomban az lenne a cél, hogy nemcsak Pécsre, hanem a környező településekre is kivetítve, programok legyenek, akár a Harkány-Villány-Siklós tengelyen is, amik bevonzzák a turistákat, így egy része az Állatkertet is meglátogathatja. Ez természetesen a hosszútávú terveink között szerepel, hiszen a vendégéjszakák számából kiindulva jelenleg nem realizálható ez a plusz forgalom. 2017-ben 280 ezer vendégéjszaka volt Pécsett, ezzel a 17. helyen állunk. Az első 20-ban senki nincs a Dél-Dunántúli régióból, csak Siófok és Pécs. Siófok az 5. hely környékén van, de ők a veszprémi állatkertnek hozhatják be a látogatókat. Az lenne a cél, hogy elmozdulás legyen a 17. helyről felfelé. Ehhez egy városi szintű turisztikai koordinációra lenne szükség, ami akár túlmutat Pécsen és a környező területeket is bevonja. Remélhetőleg a jövőben lesznek erre kezdeményezések.

Meséljen az Állatkert tematikus programjairól, közösségformáló szerepéről!

Amikor elkezdtem dolgozni az Állatkertben, azt vettem észre, hogy nagyon sok szolgáltató van a városban, de mindegyik csak a saját ügyeivel, programjaival foglalkozik. Ez a szemlélet nem jó, hiszen mindegyikünknek a város a tulajdonosa. Azzal, hogy az egyik kiemelkedik a többi közül, Pécs sokszínűsége fog szűkülni. Az Állatkert részéről a kollégákkal karöltve úgy gondoltuk, hogy nyitnunk kell a többiek felé, így nagyon sok programot közösen valósíthatunk meg, valamint egymás felé látogatókat is tudunk közvetíteni. A Pécs-környéki szolgáltatók összefogásából közel két éve született Pécsi Kalandor egy rendhagyó kezdeményezés, melynek lényege, hogy egy pecsétgyűjtős kalandtúra keretében mindenki, pécsiek és turisták egyaránt, új szemszögből tapasztalhassák meg mindazokat a kulturális, szórakoztató, történelmi értékeket, amelyeket a város nyújt számukra. Azok, akik részt vettek az elindított projektben, szó szerint kalandorként vándorolhattak a Janus Pannonius Múzeum, a Zsolnay Kulturális Negyed, a Pécsi Állatkert, az Uránia Mozi, a Világörökség, a Mecsextrém Park, a Café Frei, a TV-torony és a Zsályaliget Élménypark megannyi kedvezményt és nyereményeket adó programjai és helyszínei között. Az elmúlt három évben közel 80 partnerünk volt, akikkel valamilyen szintű együttműködésünk volt.

Az évet mindig a Medve-Napokkal kezdjük február 2-án. Ez a jól ismert néphagyományhoz kötődik, amikor a medve kijön a barlangjából és megnézi, hogy látja-e az árnyékát. Ilyenkor hétvégi, családoknak szóló programot szervezünk. Március 15-e a hagyományosan kialakult Állatkerti Nyitónap. Bár nyitva van a park, de ez egy kiemelt esemény már évek óta. Külön programmal nem készülünk, csak a már megismert szolgáltatásainkat tesszük kedvezményesebbé vagy akár ingyenessé. Ilyen az audioguide, a látványetetés, a kincskereső program. Mindez kiegészül már egy kiterjesztett valóság alkalmazással is, ami virtuális betekintéssel segíti az állatok szokásainak megismerését. Ezt követi a Víz Világnapja, amit immáron harmadszor rendezünk meg a Tettye Forrásház Zrt.-vel közösen. Ez

is egy kétnapos hétvégi program, amit megelőz egy egyhetes óvodásoknak-iskolásoknak tervezett felvezető sorozat. Velünk dolgozik ezen a héten az Ökováros-Ökorégió Alapítvány is. A cél az, hogy ne csak, mint állatbemutató térként jelenjen meg az Állatkert, hanem a természeti nevelés, a környezeti fenntarthatóság, illetve a fajok megőrzésének a fontossága is előtérbe kerüljön. Megismerhetik a gyerekek a szelektív szemétgyűjtés-válogatás procedúráját, a víztisztítás folyamatát és sok egyéb érdekes dolgot.

Emellett folyamatosan próbáljuk a legfiatalabb korosztályt is megszólítani. Ennek érdekében jött létre az „Aludj a Cápával" című program is, melynek keretein belül a gyermekek eltöltenek egy késődélutánt és egy éjszakát az Állatkertben. Nagyjából éjfélig különböző ismeretterjesztő programokon vesznek részt, ide tartozik a látványetetés is. Ahogy a cím is mutatja éjfél után az akvárium körül, hálózsákokban alszanak a gyerekek szó szerint a cápával. Reggel kilenckor, a közös reggeli után, megnézhetik, hogyan ébred az Állatkert. Betekintenek a színfalak mögé, megismerkednek a gondozókkal és a technikai háttérrel is.

A másik érdekes tematikus programunk az Akváriumi Keringő, amit havonta egy alkalommal tartunk. Itt a Pannon Filharmonikusokkal dolgozunk együtt. A halak megnyugtató mozgását lehet kellemes klasszikus zenével megtekinteni. Ez egy csecsemőknek szóló program, 1 év alattiaknak ajánljuk. Az eggyel nagyobb korosztálynak a Dúdolda program szól, ami egy zenés játékos interaktív játszóház.

Húsvétkor és később, májusban is családi programokkal várjuk a látogatókat. Tavaly júniusban írtunk ki egy pályázatot először, akkor Beck Zoltánnal és a 30Y zenekarral közösen. Ez egy alkotói pályázat az állatkertek szerepéről. A cél, hogy leromboljuk a köztudatban berögzült képet, ami rácsok mögé zárt állatokról szól és emberibb nyitott parkként mutassuk be az Állatkertet. A beérkezett pályaművekből kiállítást is csináltunk.

Júliusban a Bizonyítvánnyal az Állatkertbe program keretében azok a diákok, akik négyest vagy ötöst kaptak biológiából, környezetből vagy természetismereti tárgyakból, jelentős kedvezménnyel tudják látogatni az Állatkertet. Ahogy befejeződik az iskolai tanév, rá egy hétre indítjuk a mi táborunkat. 2016-ban 164 gyermek jött, egy évre rá és 2018-ban 240-en vettek részt benne. Ennél több gyermeket nem tudunk fogadni sajnos, bár több turnusban indítjuk őket. Szinte egy hét alatt betöltik a létszámokat, pedig márciusban adjuk hírül a jelentkezési lehetőséget. Megtanulják az állatkertek feladatait, megismerik az állatokat, az állatkert működését. Kiveszik a részüket az állatkerti munkákban, legyen az a takarítás vagy az etetési munkálatok. Természetesen mindezt szigorú felügyelet mellett végzik teljesen biztonságos körülmények között. Megtanulják a környezetgazdagítás folyamatait, hogyan lehet játékká tenni az etetést, megismerkednek a felelős állattartás fogalmaival. Vannak kirándulós napok, amikor megismerik a Mecsek növény és állatvilágát, ellátogatnak a Mésztufa barlangba, a Pintérkertbe, a Mecsextrém Parkba. Külön öröm, hogy más táborok is meglátogatnak minket, így tudjuk fogadni az Erzsébet táborosokat is egy nap keretében. De voltak már itt a pogányi Zsályaligetesek vagy a Mecsekerdő táborozói is.

Augusztus 19-e az Állatkert születésnapja. Minden évben megtartjuk ezt a rendezvényt, családi napok keretében. Augusztus utolsó pénteki napján rendezzük meg az Állatkertek Éjszakáját. A nagy érdeklődésre való tekintettel tavaly ezt két éjszaka alatt bonyolítottuk le. Mindkét nap ugyanaz a program, de okulva a 2017-es egynapos éjszakai programon résztvevő közel 2400 ember részvételéből, emberibb és kényelmesebb két éjszaka alatt fogadni a látogatókat. Szeptemberben jönnek az Állati Sportnapok, októberben pedig az Állatok Világnapja, ekkor tartjuk az Örökbefogadók Napját is. Időjárás függvényében Halloween napot is szoktunk szervezni novemberben. Amíg a Munkácsyban volt az Akvárium-Terrárium, addig zárt térben rendszeresen megtartottuk ezt, de a szabad területen a hideg miatt ez nem a legkedvezőbb program. Végezetül adománygyűjtést szoktunk még rendezni a Nagycsalásod Egyesülettel közösen advent első vagy második hétvégéjén. Plüssállatért cserébe kedvezményesen jöhetnek be az Állatkertbe. 2018-ban már több mint 600-an jöttek erre a rendezvényre és több mint 1000 ajándék gyűlt össze. Célunk az volt, hogy a játékokat Meszesre, a Tanodába visszük ki, de végül jutott más, Pécsett élő rászoruló családnak is, sőt még az Ormánságba is tudtunk belőle vinni.

Számomra az egyik legizgalmasabb kérdés, hogyan tovább? Ha rendelkezésére állna mind anyagi, mind tárgyi feltétel, hová tudná fejleszteni az Állatkertet?

Ahogy az elején említettem, a területi korlátoknak meg kell maradniuk. Viszont a szomszédságunkban van egy kiváló terület, vagy akár kettő is. Az egyik a volt Vidámpark, ami nem tartozik semmilyen védelem alá. Ide bármit lehetne építeni, ellenben nálunk a karsztvíz miatt szigetelni kell az építkezési területet, ha mondjuk egy új kifutót szeretnénk építeni. Szó szerint a fele költséget a föld alá építettjük be. Ezért a jelenlegi igényes technológiával kiépített állatkerti részen az izgalmas, akár Magyarországon máshol nem is látható fajokat helyezném el. A Vidámpark területén létrehoznék egy valóban nagy bemutatót, csillagszerű fogadóépülettel a közepén, és abból kiinduló kifutókkal. Hatalmas üvegfelületeken keresztül be lehetne nézni az állatok szálláshelyeire, kint pedig szafari jelleggel lehetne körbejárni az egész területet. Középen lennének a nagyobb testű állatok, zsiráfok, elefántok, orrszarvúak. Körülöttük lehetnének a szavanna élővilágát, valamint a világ különböző madárfajait bemutató kifutók. Az egészhez kapcsolódna egy élménypark is, ahol különböző állati tematikájú játékok lennének, játszóterekkel és folyamatos foglalkozásokkal gazdagítva a szolgáltatásainkat. A két részt a kisvasút kapcsolná össze, illetve egy tematikus, élmény alapú tanösvényt képzelek el, ami logikai, ügyességi játékokkal vezetné át a látogatókat a két terület között. Ez Magyarországon egyedülálló lenne, hiszen nincs ilyen élményalapú állatkert még hazánkban.

Végh Zoltán

Faág Baráti Kör Egyesület
egyesületi tag

Mit jelent Ön számára pécsi lakosnak lenni?

Szerencsésnek tartom magam, mert Pécs egy olyan város, ahol nagyon erős a civil közösség, így ennek okán jól érzem magam itt. Van egy erős pécsi identitásom, ami mostanra már kialakult. Szeretek itt élni, mert nagyon sok embert ismerek, nagyon közvetlenek az itt lakók velem. Azt gondolom, hogy Pécs ideális hely azoknak, akik olyan környezetben szeretnének élni, ahol sokkal több személyes kapcsolat van. Talán nekem is ez a legfontosabb tényező, és ez egyfajta burok, amiben jól el lehet éldegélni.

Mit szeret a lakóhelyét képező Közép-Mecsek városrészben?

Én ott nőttem fel igazából, ugyanis már fiatalon elkezdtem járni a Faág Baráti Kör Egyesületbe. Maga a környék a szívemhez nagyon közel áll, hiszen annyi dolog és esemény köthető hozzá. A nyugalmat szeretem még, révén, hogy főleg középosztálybéliek élnek ott, az atmoszférája is nyugodt. Továbbá biztonságos környéknek tartom, valamint a Pálosok környékéhez is nagyon sok emlékem köthető.

Van-e olyan, amit különösen jónak vagy megőrzendőnek tart a városrészben?

Maga a Pálosok templom egy nagyon szép látványként tárul fel az ember előtt, amikor felér a dombra. Az előtte lévő szoborcsoport is meghatározó része ennek a látványnak. Szerintem ez egy ikonikus dolog akár az egész város életében.

Milyen kulturális közösségi tevékenységeket ismer? Van olyan, amiben részt is vesz?

Az egyesületünknek korábban rengeteg olyan rendezvénye volt, amit úgy próbáltunk létrehozni, hogy az megfeleljen az egyesület profiljának. Az állami gondozásban és hátrányos helyzetben lévő gyerekekkel való foglalkozás, hátránykompenzálás volt a fő tevékenységünk. Tartottunk bográcsozást, gyereknapot, társasjátéknapot. A helyi lakosok felé is próbáltunk nyitni, de ők kevésbé látogatták a rendezvényeinket. Ez abból adódott, hogy nem volt rá idejük, vagy nem tartották érdekesnek. Nem tudom igazából, de talán az is szerepet játszott ebben, hogy az ott élők nagy része az idősebb korosztályhoz tartozik. Az épületünk egy domboldalon van és nagyon kis udvar tartozik hozzá, ezért nagy, látványos rendezvényeket mi nem tudtunk tartani. Néha viszont mi magunk kapcsolódtunk be egy civil kezdeményezésbe. Amikor például a Balokány ligetben volt gyereknap, akkor mi is megjelentünk ott egy standdal és különböző szolgáltatásokat is elvittünk a gyerekeknek. A többi városrészben is megjelenünk néha, például volt már a Keleti-városrészben 500 fős rendezvényünk is. A MIOK Tanodával is van kapcsolatom, most például egy gyereknapot szervezünk, ahol a gyerekeket

a szülőkkel együtt várjuk egy közös játékra. Ünnepekhez kapcsolódó eseményeink is vannak, ezek a rendezvények mind meghatározók az egyesületünk életében.

Emlékei szerint milyen közösségi élet jellemezte a városrészt a múltban?

Azt gondolom, hogy egy zárt közösségi élet van itt. Nem igazán tudok más jellegű programokról, amihez be tudtunk volna csatlakozni. Talán a Tettyét tudnám említeni, ahova feljártunk a játszótérre és a focipályára, vagy a Balokány ligetet, ahova a nagy gyereknapi programokra látogattunk el. Egy-egy ilyen alkalmon közel 600 fő vesz részt, ott már nem számít, hogy ki honnan jött, csak az a lényeg, hogy közös élmények legyenek.

Van olyan program, ami még emlékezetes volt az Ön számára?

Saját programjaink közül meg kell említenem a karácsonyozásokat. Volt olyan, amikor 60-70 gyereket sikerült összehozni erre az alkalomra. Nagyon érdekes helyzet állt elő, mert állami gondoskodásban lévő és családban nevelkedő hátrányos helyzetű gyerekek is részt vettek ezen. Akkor egy mini színdarabot találtunk ki, amit mi mentorok adtunk elő részükre. Az előadás után különböző feladatokat adtunk a gyerekeknek, akiket ez olyannyira fellelkesített, hogy közös játékra és közös gondolkodásra sarkalta azokat, akik előtte nagyon távolságtartók voltak egymással. Még barátságok és szerelmek is születtek, így maradandó emlékként őrizzük ezt a napot.

Kik alkották ezen programok célcsoportját?

Mivel ezek tanodás programok voltak halmozottan hátrányos helyzetű, illetve állami gondozott gyerekek alkották a célközönséget. Volt azonban pár olyan külsősként érkező is, aki nagyon jól beilleszkedett ezekbe a programokba.

Fel tudná sorolni azokat a Pécs városában működő meghatározó közösségi szerveződéseket, egyesületeket, civil szervezeteket, amelyek az Önökéhez hasonló célközönséggel bírnak?

Ami kiemelendő, az a Kethanipe Egyesület, a MIOK Alapítvány, a Tegyünk Egymásért Egyesület és a Faág Baráti Kör Egyesület. Ez az általam ismert négy egyesület annyira önszerveződő, hogy semmilyen külső támogatója nincs, viszont partnerségi kapcsolatban állnak egymással.

Azt gondolom, hogy minden célterületen volt egy apróbb ötlet, amiből kinőhette magát egy klub vagy egy foglalkozás. Például nálunk létrejött egy film és rádiós klub. Ezek jelenthetnek egyfajta önszerveződési csoportot egy szervezeten belül. Az egyesületek életében azonban legfontosabb a Tanodák működtetése, de emellett mindenféle más szolgáltatást is nyújtanak a helyiek részére.

Köthető-e valamelyik szervezet egy bizonyos személyhez?

A Faág Baráti Kör Egyesületnél speciális a helyzet, mert nagyon sok tisztségviselő van, de akit megemlítenék, az Vezdén Katalin, aki ma is az egyesület szíve, lelke. Fontos Dr. Híves-Varga Arankát is megemlítenem, mert volt több év, amikor az egyetemről delegált hallgatókat, hogy önkénteseként dolgozzanak a szervezetnél kurzus keretén belül. Ennek köszönhető az én sokszínű személyiségem is. Nagyon sok és egymástól sok tekintetben különböző egyetemistával találkozhattam, így rengetek különféle dologgal ismerkedhettem meg viszonylag fiatalon. A MIOK Alapítványnál Dezső Gabriellát emelném ki, akinek szíve, lelke volt korábban ez a munka. Jelenleg Kriston Csilla az, aki vezeti az alapítványt.

Mit gondol, mi az a tényező, ami által egy közösség megszerveződik?

Mindenképpen kell egy ötlet vagy egy közös probléma, ami sok embert érint. Ha a gyerekeket nézzük, akkor lehet ilyen például az iskolai lemorzsolódás vagy a rossz teljesítés. Erre az a megoldás, hogy nyitunk egy Tanodát. Minden közösségnek az az elsődleges, közösségszervező funkciója, hogy olyan problémákat tárnak fel, amelyek közösek. Ezeknek a problémáknak a megoldásában vesznek részt az egyesületek, akik egyrészt forrást tudnak teremteni, másrészt szakmai támogatást tudnak adni és egyfajta koordinációt, mentori rendszert tudnak létrehozni a területen. Akkor lenne a legjobb, ha miután kivonulnak ezek az egyesületek, azután az ott lévők folytatni tudnák ezt a folyamatot.

Ön mikor és milyen módon kapcsolódott be a város közösségi életébe?

Úgy gondolom, hogy azáltal, hogy beléptem a Faág Baráti Körbe, nekem ez egy előre megírt dolog volt. 16 éves voltam, amikor először foglalkoztam egy kis mentorálttal. Másodikos vagy harmadikos lehetett a kisfiú, aki a tagok szerint nagyon hasonlított rám, és akivel nagyon jól kijöttem, onnantól kezdve vele dolgoztam. Mindenben próbáltam neki segíteni és praktikus ötleteket adni neki a sulihoz. Ezek nagyon tetszettek neki. Ezt követően kezdtem el azt érezni, hogy ez nekem való és szívesen csinálnám tovább. Az egyetemi évek alatt elkerültem a KoBeKo Művelődési Házba. Azért mentem oda, mert valahol máshol is meg szerettem volna ismerni a folyamatokat. Később önkénteseként elkerültem Pécs-Somogy Bányatelepre, ahol szintén gyerekekkel foglalkoztam, és onnantól kezdve ez az egész beszippantott. Nem tudtam és nem is akartam eljönni onnan. 3-4 éven keresztül dolgoztam ott, majd úgy hozta a sors, hogy ma ismét mentorként tevékenykedem két helyen.

Fel tudna sorolni olyan környezetszépítő tevékenységeket, programot, amik itt valósultak meg?

A Faág Egyesület rendszeresen végez szemétszedést. Háromhavonta bejárjuk a környéket egészen a Tettyéig. Célunk, hogy kicsit szépítsük a környezetünket, valamint, hogy megmutassuk az ott lakóknak, hogy az egyesület szeretne tenni azért, hogy ne legyen piszkos a környék. A közösségi házunk szépítését, festését adományból a gyerekekkel közösen oldottuk meg. Önszerveződő megmozdu-

lásról azonban nem tudok.

Véleménye szerint melyik társadalmi réteg vagy korcsoport alkotja a közösségi szerveződések magját?

Azt gondolom, hogy akik nagyon aktívak, azok a középosztálybéliek és a középkorúak. A fiatalabb korosztályra ez a fajta belső indíttatás ma nem jellemző. A mai fiatalokban már nincs meg az a közösségi aktivitás, ami bennünk megvolt. Manapság csak a mindennapi gondjaikat, problémájukat próbálják megoldani, és próbálnak valahol elhelyezkedni a társadalmi ranglétrán.

Miben látja a helyi közösségek aktivitásának a titkát vagy a hiányát?

A titka nem lehet más, mint az, hogy mindenkinek szíve ügye segíteni azoknak a társadalmi rétegeknek, akik hátrányból indulnak az életben és egyfajta hátránykompenzálást szeretnének azáltal, hogy egy szervezetet vezetnek vagy létrehoznak. Van egyfajta belső indíttatás, ami bennem is megvan, hiszen én magam is hasonló helyzetből jövök, mint a célcsoporttagok, s tudom azt, hogy egy-egy apró segítség milyen nagy horderejű lehet adott esetben. Nem lehet előre tudni, hogy mennyit számít majd az, ha egy mentor megtanít valamit, vagy csak egy mondatot mond egy adott gyereknek. Emellett fontosnak tartom kimondani, hogy a tanoda sokszor az anyagi megélhetését biztosítja egy mentornak. A munkafolyamat közben pedig kialakulhatnak képességek, amik elengedhetetlenül fontosak a mentori munkában. Talán ezek azok az indíttatások, amelyekért az emberek elkezdenek ilyen kis közösségekért tenni.

Mi az, amin Ön szerint változtatni kellene a városrészben? Mi az, amivel Ön személy szerint hozzá tudna járulni ezekhez a változásokhoz?

A Faág Baráti Kör Egyesület székhelyét lenne szükséges átalakítani. Az a hely, ahol korábban nagyon sok gyereket tudtunk elérni, már nem ideális helyszín. A célterületünk nem változna, de a Belváros felé lenne jó elmozdulni, mert azt látom, hogy ott nincs hasonló egyesület, de ott is nagyon sok hátrányos helyzetű gyerek él. Ott működhetne akár egy Tanoda is.

Talán egy jó célja lehetne az egyesületeknek tenni azért, hogy növeljék a társadalmi mobilitást az alacsonyabb életszínvonalon élők körében, és ne hagyják újratermelődni a szegénységet. Ehhez elengedhetetlen, hogy az egyesületek beköltözzenek a Belvárosba vagy olyan integrált környezetbe, ahol vannak tehetősebb és nem roma gyerekek is. Ehhez nagyon sok logisztika, infrastruktúra, támogatás és forrás kell, hogy megvalósuljon. Ha ideális helyzetről beszélünk, akkor ez lenne az. Emellett azt gondolom egy magasabb célnak, hogy segíteni tudjunk az arra rászoruló gyerekeknek egy speciális tudás elsajátításában. Örülnék neki, ha az egyesületek ki tudnának nevelni hozzám hasonló módon roma értelmiségieket. Itt nem feltétlenül egyetemi értelmiségre, inkább középosztálybéli identitásra gondolok elsősorban.

Vezdén Katalin

Faág Baráti Kör Egyesület
gazdasági vezető

Mit jelent az Ön számára pécsinek lenni, miként látja a pécsiséget?

Számomra Pécs leginkább a fiatalságomat jelenti. Felsőfokú tanulmányaim folytán, 2000-ben érkeztem a városba. Ekkor lettem a Pécsi Tudományegyetem hallgatója, s néhány év elteltével csöppentem bele a civil közösségi életbe. A közösségi szerepvállalás meghatározó részévé vált a mindennapjaimnak, szakmám, választott hivatásom is szorosan összefonódik e tevékenységgel, ebből eredeztethető. Visszatekintve az itt töltött éveimre, Pécs nekem leginkább a fiatalságot, a lendületet, a civilséget, az összefogást, a multikulturalizmust, a békés együttélést, az állandó fejlődést, az aktív emberi kapcsolatok összességét jelenti.

Kelet-Pécs városrészben él, ugyanakkor a Faág Baráti Körön keresztül a közép-mecseki térség életébe is belelát. Mi a véleménye ezekről a városrészekről, mi az, amit jónak, megőrzendőnek tart e helyeken?

Újhegyen lakom, ami városrészileg egy kicsit elzártabb, vidéki nyúlványnak tekinthető része a városnak. Ez alapvetően egy családi házas övezet Nagykozár határában. A környék békés, az itt lakók a szó pozitív értelmében átlagos, mindennapi emberek. A lakosságot zömében a társadalmi középosztály alkotja, akik látszólag stabil megélhetéssel rendelkeznek. Azt gondolom, hogy itt egy eléggé összeszokott, jól működő közösség van, látom az igényt arra, hogy aktív közösségi élet formálódjon a településrészen. Helyi civil szervezet is tevékenykedik a pécs-újhegyi területen. Nyilván itt is lehetne és lenne min fejleszteni, ugyanakkor azt gondolom, erre a városrészre is jellemző az, ami Pécs egészére is, a helyi közösségek meg tudják teremteni saját maguknak a találkozási és az egymáshoz való kapcsolódási lehetőségeket.

Ami Közép-Mecseket illeti, e városrész életébe a Hunyadi János utca 54. szám alatt elhelyezkedő egyesületünk révén nyertem betekintést. A közösségi színteret 2004-ben kaptuk meg, ekkor kezdtünk el bekapcsolódni e városrész, s a szomszédos településrészek lakóinak életébe. A helyszín azért volt érdekes, mert egyesületünk tanodát és tanoda jellegű szolgáltatásokat működtetett. Ez azt jelentette, hogy nagyobb részt hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyerekeket, fiatalokat, többségében állami gondozott, jórészt cigány/roma származású ifjakat foglalkoztatott a jómódban élő, nagyobb részt felső középosztályba tartozó családok otthonai között. Kicsit furcsa helyzet állt elő, amikor a társadalom másik végéből érkeztek ide a gyerekek, viszont ebből soha semmilyen konfliktus nem volt a környékbeliekkel. Nyilván mi is megfelelően viselkedtünk, s nem is adtunk okot arra, hogy ottlétünkből bármi nehézség támadjon. Mondhatjuk, hogy egy békés, hallgatólagos együttműködésben

éltünk. Ami közvetlenül a városrésszel, illetve a szomszédos részekkel való kapcsolatunkat illeti, az legnagyobb részt az iskolákkal való együttműködésben mutatkozott meg. A mi gyerekeink, fiataljaink többsége a Bártfa Utcai Általános Iskolából, a Köztársaság Téri Általános Iskolából, páran a Jókai utcában lévő Általános Iskolából, tehát nagyrészt belvárosi, belváros széli, környéki intézményekből érkezett. Felső és alsó tagozatos gyerekekkel is foglalkoztunk, a középiskolás korú fiatalokkal kevésbé. Emellett egy kiemelt célcsoportunkat alkották az állami gondozott gyermekek és fiatalok, akik többnyire a Megye utcai Gyermekotthonból, illetve a Szikla utcai Átmeneti Otthonból érkeztek hozzánk.

Miként került kapcsolatba a szervezettel? Hogyan kezdődött a közös út?

2007-ben kaptam egy felkérést az akkor már csaknem 10 éve működő Faág Baráti Körtől, hogy volna-e kedvem önkéntesként becsatlakozni a munkájukba. Az egyesület részben Európai Uniós támogatással, s ebből finanszírozott projektekkel, illetve önkéntes munkával, önkéntes munkaerő által működött. Ilyen módon kapcsolódtam be én is az egyesület munkájába. Kezdetben a fiatalokkal kezdtem foglalkozni, segítettem nekik a tanulási folyamatokban, ugyanakkor mentorként is szerepet vállaltam. A mentorság azt jelentette, hogy folyamatos, támogató figyelem jellemezte az ottlétüket. Emellett szép lassan a pályázatírás felé kezdtem el kacsintgatni, hiszen az is lényeges volt, hogy egy folyamatos működést biztosítsunk az egyesületnek, a támogató szolgáltatásainkat, megkezdett fejlesztéseket fenn tudjuk tartani. Nem tanultam, ahogyan egyikünk sem tanulta ezt előtte sehol, mindannyian saját magunktól, illetve egymástól szereztünk ismereteket, tapasztalatokat. Egy nagyon aktív, folyamatos tanulási folyamat volt ez a dolog, s szép lassan mindannyian elsajátítottuk egy civil szervezet működtetéséhez szükséges kompetenciákat is. 2009-ben lettem a háromtagú vezetőségnek a tagja, mint az egyesület gazdasági vezetője. Ezt a pozíciót azóta is betöltöm. Elsőre ez talán nagyon jól hangzó tisztség, de a civil szervezetek életében tudjuk, hogy gazdasági vezetőnek lenni nem egy áldásos dolog. Mindenesetre nagyon tanulságos, sok tapasztalatot adó munka ez.

Kik voltak a civil szervezet legaktívabb tagjai?

A Faág Baráti Kör legaktívabb része egy átlagosan 8-10 főből álló önkéntes csoport volt. Ebbe a gárdába beletartozik az egyesület vezetősége is, hiszen ők is mindvégig önkéntes alapon tevékenykedtek. Ez a fajta önzetlenség jellemző volt az összes résztvevő, segítő kollégára, a pedagógusainkra, az egyetemről toborzott hallgatóinkra, akik nagyon lelkesen kapcsolódtak be a pedagógiai munkába. Gyakorlatilag folyamatosan volt egy 8-10 főből álló kemény mag, akik nagyon elkötelezettek voltak a célcsoport, illetve a cél iránt.

Ha ki kellene emelnie egy megvalósított rendezvényt, mi lenne az? Melyik programjukra emlékszik vissza a legszívesebben?

A tanoda működésébe gyakorlatilag napi szinten beletartoztak a különböző szabadidős, készségfejlesztő programok, foglalkozások. Mozidélutánokat, főzőklubokat, kézműves foglalkozásokat, kirándulásokat, sportprogramokat szerveztünk, napi és heti szinten. A főzőklub esetében például a gyerekek megtapasztalták, hogy miből áll össze egy étel, tanultak sütni-főzni, illetve a rendezvény maga egy közösségi élmény is volt a számukra – ezekről nagyon jó emlékeim vannak. Mindenféle kézműves foglalkozás, kreatív foglalkozás napi szinten jellemző volt az egyesület, illetve a tanoda működésére. Ha számomra kiemelt jelentőséggel bíró programokat kellene mondanom, akkor a nyári táborainkat említeném. Ennek alkalmával akár 100 fő feletti létszámnak is tudtunk építő jellegű kikapcsolódást biztosítani. A legutolsó ilyen alkalmunk 2015-ben valósult meg. Ekkor egy hét állt rendelkezésünkre, hogy a drámapedagógusaink jelenlétével és szakmai támogatásával a gyerekek és a fiatalok összehozzanak egy színdarabot – a téma kigondolásától a teljes kivitelezésig. Ez az elképzelés a résztvevő gyermekek és fiatalok sokrétű foglalkoztatására adott lehetőséget: voltak, akik a színjátszásban jeleskedtek, mások a színdarab jelmezeit és díszleteit készítették, vagy zenét szereztek a darabhoz. A feladatot sikeresen végrehajtották, az elkészült forgatókönyvből egy árnyjátékot készítettek. Ezt egyrészt videófelvétellel tudtuk rögzíteni, másrészt be is tudtuk mutatni a Szabadkikötőben. A gyerekek a tábor elején kicsit nehezteltek amiatt, hogy a nyári táborban „dolgozni" kell, de a végére külön öröm volt látni azt, amint megtapasztalják, hogy egy hét alatt mekkora dolgot lehet összerakni közös erővel, s hogy erre mások is kíváncsiak. E felismerés büszkeséggel töltötte el őket, és a saját képességeikben megerősödve térhettek haza. A nyári táborok számomra nagyon nagy élményt nyújtottak.

Valamely, a városrészben megvalósuló rendezvényen részt vettek, be tudtak kapcsolódni?

Közép-Mecsek városrész rendezvényeibe a Bártfa Utcai Általános Iskolában tartott szabadidős programokon keresztül kapcsolódtunk be. Ilyen alkalmakkor mi is kitelepültünk és bevontuk az ottani gyerekeket a programjainkba. Leginkább kézműves foglalkozással vagy társasjátékkal vártuk őket, utóbbit egyébként a gyerekekkel együtt mi magunk fejlesztettünk ki. Ez jó alkalom volt, hogy kipróbáltassuk ezeket a helyi fiatalokkal. Időnként, ha adódtak olyan városi rendezvények, ahol a civilek helyet kaptak, mi is megjelentünk a Széchenyi téren, vagy a Szent István téren.

Mi volt a célja ezeknek a kitelepüléseknek? Mit akartak közvetíteni?

Egyrészt meg akartuk mutatni magunkat, s amit csinálunk. Azt gondolom, hogy civilként az embernek rá kell jönnie arra, hogy sokszor nem elég az, hogy ő tevékenykedik és a helyi kisközösség, illetve a szervezet célcsoportja, vagy együttműködő partnerei tudnak erről. Jó pár év távlatából rádöbbentünk arra, hogy fontos megmutatnunk azt, amit csinálunk, s amennyiben lehetőség adódik rá, másokat

is bíztatnunk kell, hogy hasonló kezdeményezéseket hozzanak létre vagy bekapcsolódjanak a munkánkba. Egy városi kitelepülés jó lehetőség arra, hogy szemléltessük azt, hogy vannak olyan civil szervezetek és csoportok, akik kifejezetten szegény sorsú emberekkel, gyerekekkel és fiatalokkal foglalkoznak. Emellett magát a problémát is azt gondolom, hogy időnként érdemes a nagyközönség előtt felvetni, erről társadalmi szinten is gondolkodni, s kicsit erősíteni a felelősségvállalást.

Miként érik el a gyerekeket? Az iskolák ajánlásával jutnak el Önökhöz, esetleg közvetlenül keresik meg őket, vagy a szülők irányítják ide őket?

Mindhárom felsorolt lehetőségre akadnak példák. Mikor a szervezet létrejött 1998-ban, azt gondolom, hogy ezt toborzással oldották meg. Ott maguk az alapítók és a szervezők voltak azok, akik felkerestek köznevelési intézményeket, gyerekotthonokat, s kutattak olyan gyerekek után, akik érintettek lehetnek. Amikor bekerültem az egyesületbe, azt érzékeltem, hogy ez már egyfajta hólabda módszerrel működik: azok a gyerekek, akik akkor nálunk voltak, időnként hoztak magukkal még valakit, majd az is bevont további személyeket. A több mint 10 év alatt, amióta egyesületben tevékenykedem, nagyon ritka volt, amikor konkrétan, célirányosan nekünk kellett gyerekeket toborozni. Ez inkább csak akkor valósult meg, amikor kinevelődött, felnőtt egy generáció a tanodában. Azt is tapasztaltuk, hogy mikor egy gyerek hozott egy másikat, az nem feltétlenül abba az iskolába járt, amelyekkel már volt kapcsolatunk. Ilyen esetben nyilván felvettük a kapcsolatot az általunk eddig nem ismert oktatási intézménnyel, ahol általában további bevonható gyerekekre hívták fel a figyelmünket. Azt gondolom, hogy a mi célcsoport elérésünk mindig elsősorban a gyerekekből indult ki, s rajtuk keresztül kezdtünk el kapcsolódni az iskoláikhoz, szüleikhez, családjaikhoz. Innen jöttek visszacsatolásként az újabb gyerekek és fiatalok. Ez vonatkozott a gyerekotthonokra és lakásotthonokra is. Volt egy olyan időszakunk, amikor nemcsak a pécsi intézményekkel, de a Pécs környéki lakásotthonokkal is élő kapcsolatunk volt.

Pozitív példákat tudna említeni arra vonatkozóan, hogy meddig is jutottak el az Önök által mentoráltak?

Kezdetben az ember nagyon lelkesen áll neki a feladatnak, úgy hiszi, hogy minden gyereket el lehet juttatni A-ból B-be, a mi esetünkben mondjuk György-telepről a Pécsi Tudományegyetemig. Sok-sok év tapasztalata után a segítőnek rá kell jönnie, hogy erre nem minden fiatal képes. Ehelyett viszont mindenképpen azt kell kihozni mindenkiből, ami hozzá képest a legtöbb és a maximum. Nem tudok varázslatos statisztikákat mondani. Mi már attól boldogok voltunk, ha az adott fiatal a körülményeihez képest sikeresen befejezte a középiskolát, vagy a szakközépiskolát, szakmát szerzett, s a szakmájában el tudott helyezkedni. Számos gyerekünk van, aki külföldön vállalt munkát, s egy stabil egzisztenciát, stabil életvitelt tudott magának teremteni. Azt gondolom, hogy ezeknél a gyerekeknél és fiataloknál, akikkel mi foglalkozunk a legnagyobb siker az, hogyha egy olyan életút felé tudjuk őket terelni, ami nagyrészt stabil, kiszámítható, s amelyben ők megfelelő helyen és időben

jó döntést képesek hozni a saját sorsukat illetően, s ezzel meg tudnak maradni a víz felszínén. A mi dolgunk az, hogy ehhez támpontokat és kapaszkodókat nyújtsunk nekik, amit sok esetben máshonnan nem kapnak meg.

Az mindenképp egy kiemelkedő siker, ha vannak közöttük olyanok, akik képesek arra és el is szánják magukat, hogy továbbtanuljanak a felsőoktatásban. Nem egy ilyen fiatalunk van. Azt gondolom, hogy a legtöbb gyerekünk megállja a helyét a világban. Vannak persze negatív példák is, mert nem lehet mindenkin segíteni. Ez nem feltétlenül a szervezeten, annak akaraterején, szándékán múlik. Sok tényező játszhat ebben szerepet: családi háttér, saját ambíciók, képességek. Nem minden történet végződik sikerrel, de hála Istennek a pozitív történetek vannak túlsúlyban.

A helyi lakosság részéről övezte érdeklődés a szervezetet?

A közvetlen szomszédságra vonatkozóan azt tudom mondani, hogy nem volt napi, nagyon aktív kapcsolat közöttünk, viszont városi részről több ízben jöttek hozzánk önkénteskedni. Sok nyugdíjas jelentkezőnk volt, akik hallottak a szervezetről, vagy egy kitelepülés kapcsán láttak minket, kicsit odajöttek, beszélgettek velünk. Ennek alkalmával néhányan hangot adtak annak, hogy ők nagyon szeretik a gyerekeket és nyugdíjasként rengeteg szabadidejük van. Nem egyszer jártak nálunk nyugdíjasok vagy nyugdíjas pedagógusok a gyerekekkel foglalkozni, de akadt olyan is, aki ezermesterként ajánlotta fel a segítségét például függönykarnisok kicserélésében, mások szobafestésben. Az évek során rengeteg pozitív élménnyel gazdagodtunk azáltal, hogy az emberek meglátták azt, amit csinálunk, s bekapcsolódtak a szervezetünk munkájába mindenki a maga módján és a maga érdeklődési körének megfelelően. Ezzel egyidejűleg ők is nagyon jól érezték magukat attól, hogy gyerekek és fiatalok között lehettek. Élmény volt nézni, ahogy nyugdíjasként megint azt érzik, hogy hasznosak. Ezekben az esetekben nagyon erősen megmutatkozott az, hogy a társadalmi munka, az önkéntesség magának az önkéntesnek is mennyit tud adni.

Rengeteg felajánlást kaptunk, köztük ruhaadományokat, amiket utána el tudtunk vinni környékbeli szegény családoknak. Máskor bútor felajánlás érkezett, ami nekünk jött nagyon jól. Ritkán adatik lehetőség arra, hogy egy civil szervezet forrás hiányában tudja bővíteni az eszközállományát, így nagyon örültünk neki, hogy kaptunk például négy íróasztalt, s ezáltal további négy gyereket tudtunk leültetni a tanodában. A közösség támogatását ilyen pontokon nagyon sokszor éreztük, s ezáltal jöttünk rá arra, hogy nagyon fontos, hogy megmutassuk magunkat, ugyanis ezek a pontok azok, ahol bárki be tud csatlakozni.

Életének és közösségi szerepvállalásának egy másik meghatározó színtere a Pécsi Tudományegyetem. Az itt működő roma szakkollégiumról, annak tevékenységéről tudna mesélni kicsit?

A Wlislocki Henrik Szakkollégium 2002-ben jött létre PHARE-támogatással, a pécsi Romológia és Nevelésszociológia Tanszéken. A szakkollégium célja a kezdetektől az volt, hogy összefogja és integrálja a PTE különböző karain tanuló cigány/roma származású hallgatókat, illetve azokat, akik érdeklődnek a romológia tudományterülete iránt. A tevékenységek fókuszában a szakkollégiumi hallgatók tanulmányi és tudományos előmenetelének, közösségfejlesztésének támogatása, társadalmi szerepvállalásuk ösztönzése állt. A PHARE-program keretében mentori rendszer és számos képzési szolgáltatás állt a hallgatók rendelkezésére, és elindulhatott a WHSZ szakkollégiumi folyóirat is. A szakkollégium a PHARE-támogatás lejártával, 2004 után is törekedett a fennmaradásra és az egyre bővülő szakkollégiumi tagság részére fejlesztőprogramok biztosítására. A szakkollégium tagjai az elmúlt 15 évben számos kisebb-nagyobb, változatos tematikájú kutatást végeztek. Kutatási eredményeiket konferenciákon, tanulmánykötetekben mutathatták be. A szakkollégium a PTE többi hallgatója felé is nyitott, és igyekezett megmutatni magát: rendszeressé váltak a nyitott tematikus filmklubok a szakkollégium közösségi terében, amely a Romológia és Nevelésszociológia Tanszéken került kialakításra. Mindemellett cigány/roma tematikájú kiállítások, előadások, egyetemi kurzusok szervezésével és megvalósításával is lehetősége nyílt a szakkollégiumnak a szélesebb nyilvánosság előtti megjelenésre. A szakkollégisták társadalmi szerepvállalása is jelentős: a hallgatók önkénteseként csatlakoztak egy-egy civil kezdeményezéshez, illetve olyan civil szervezeteknél vállaltak társadalmi munkát, ahol a célcsoportot hátrányos helyzetben élő, többségében cigány/roma gyermekek és fiatalok vagy közösségek alkotják. Én magam is így kerültem invitálásra a Faág Baráti Kör Egyesülethez, akkor már romológus hallgatóként és szakkollégistaként. A WHSZ 2013-tól – uniós támogatásokkal – komplex fejlesztési programot tudott megvalósítani, mely kifejezetten hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, zömében cigány/roma származású PTE hallgatók támogatására irányult. A program alapvetően e hallgatók részére biztosít személyre szabott támogató szolgáltatásokat, tanulmányi előmenetelük érdekében. Tantárgyi felkészítés, idegennyelv oktatás, illetve mentálhigiénés támogatás tartozik legfőképp ide. Emellett a személyes támogatás része a mentori és tutori rendszer, mely szintén hozzájárul a lemorzsolódás mérsékléséhez. Nagy hangsúlyt fektetünk a hallgatók tudományos előmenetelének ösztönzésére is, kutatásaik és konferencia részvételek támogatásával, publikációs lehetőségek biztosításával. Mindemellett a WHSZ egy jól működő hallgatói közösség, melyben fontos a közösségépítés, ehhez kapcsolódóan számos közösségi-szabadidős-kulturális program valósul meg. A szakkollégisták társadalmi szerepvállalása is jelentős, rendszeresen végeznek önkéntes munkát, aktív civil életet élnek. Én magam 2013-ban kerültem vissza a szakkollégiumba, immáron nem hallgatójaként, hanem munkatársaként, azóta dolgozom abban a közösségben, ahonnan tulajdonképpen a szakmai utam indult. Azt hiszem, ez jól mutatja a szakkollégium munkájának jelentőségét, meghatározó jellegét.

A Faág Baráti Kör vezetőségi tagjaként milyen problémákkal kellett szembenéznie, mi az, amit nehézségként tudna megjelölni? Mi az, amiben szívesen látna változást?

Mivel a vezetőség tagjaként a gazdasági-pénzügyi vezetést vállaltam magamra, így én elsősorban ebből a szempontból érzékeltem a problémákat. Azt gondolom, hogy a legnehezebb terep egy civil szervezet életében az épp a pénzügyi oldal megteremtése, a stabilitás fenntartása. A pénzügyi fenntarthatóság és az ezekből adódó állandó ingadozások voltak azok, amik időnként megnehezítették, illetve ingataggá tették a szervezet működését. Mi folyamatosan pályáztunk, legyen az állami vagy uniós finanszírozású pályázat. Voltak olyan idők, amikor nagyon sok egyszerre működő pályázatunk volt, ilyenkor nagyon aktívan, nagyon jól tudtunk dolgozni, olyan extra szolgáltatásokat is be tudtunk hozni a működésünkbe, melyeket önkéntes alapon nem tudtunk volna kivitelezni – ilyen például a mentálhigiénés vagy a jogi tanácsadás. Ez viszont nem mindig volt így. Voltak olyan időszakok, amikor elfogytak a tartalékok, ugyanakkor voltak olyan alapvető működési kiadások, amelyeket nem lehetett lefaragni. Törekedtünk arra, hogy ebből a gyerekek érzékeljék a legkevesebbet. A már korábban említett szolgáltatásokat, tantárgyi fejlesztéseket akkor is nyújtani tudtuk, amikor pénzügyi nehézségekkel küzdött az egyesület.

Miként próbált hozzájárulni ezek megoldásához?

Maximális idő- és energiabedobással dolgoztam az aktív években, s dolgoztak a társaim is. Folyamatosan törekedtünk arra, hogy vagy adományt gyűjtsünk, vagy bármiféle akcióval próbáljunk pénzhez jutni, támogatókat szerezni. Sokáig nem figyeltünk az adó 1%-okra, aztán rájöttünk, hogy ha tudatjuk az emberekkel a létezésünket, megmutatjuk a tevékenységünket, akkor ebből is lehet forráshoz jutni. Pénz hiányában folyamatosan újra terveztük az éves költségvetést, visszavettünk a költségigényes szolgáltatásokból, próbáltuk a gyerekek számára úgy megoldani a szabadidős közösségi programokat, hogy azok anyagi vonzata minél kisebb legyen. Próbáltuk ezeket az egyszerű ember módján megoldani és áthidalni a nehézségeket és folyamatosan azon dolgoztunk, hogy mindig legyen forrás.

Összefoglaló

A Közép-mecseki városrészben 30 interjú alapján készítettük el a célterületi elemzést. Az információgyűjtés során kíváncsiak voltunk az interjúalany helyi közérzetének minőségére, a közvetlen lakókörnyezetében való társadalmi mozgásokról alkotott véleményére, a változásokkal kapcsolatos elképzeléseire. Az interjúk a helyi véleményformálók érték- és problémaköreinek megismeréséhez, a cselekvési kedv irányainak feltérképezéséhez adtak támpontokat. Fontosnak tartottuk, hogy megszólítsuk azokat, akik munkájuk, szakmai kompetenciáik és társadalmi szerepvállalásuk alapján a helyi társadalmi változások kérdéskörében meghatározó információkkal és személyes meglátásokkal segíthetik a projekt sikeres megvalósulását. Prioritást jelentett a kulturális-közösségi színterek munkatársainak, a civil szervezetek aktivistáinak és a programok résztvevőiként elért lakosság véleményének megismerése. A válaszadás önkéntes volt.

A válaszok alapvetően három fő alapkérdés köré épültek. Az első szempont arra irányult, hogy mit jelent a pécsiség a válaszadó számára, és milyen megőrzendő értékeket tartanak fontosnak a városrészben. E kérdéskörben rendkívül szerteágazó visszacsatolások érkeztek, ugyanakkor jól kirajzolódott a város/városrész közösségi értékrendszere. Megemlítésre kerültek jelentős programok, közösségi színterek és egyéb, a polgárok mindennapjaiban jelentős momentumok.

A második szempont a városrészben fellelhető problémák megismerésére fókuszált. E kérdéskörben egyre szélesedő fókuszpontok kerültek meghatározásra. A válaszadók által megemlített témák a környezeti, gazdasági, intézményi, infrastrukturális és a közösségi életet jellemző állapotok köré épültek. A közösségi együttműködések korlátai és dilemmái mellett megjelentek a városképi kérdések, fenntarthatósági és közlekedési nehézségek is.

A harmadik aspektus a válaszadó személyes aktivitása, közösségi szerepvállalási hajlandóságának megismerése volt. E kérdéskörben is sokrétű válaszok érkeztek, melyek jellemzően az önkéntes munka, civil aktivitás, a személyes példamutatás, a saját tudás és tapasztalat megosztásának szándékára irányultak.

Az interjúk összesítését a stratégiai tervezéshez hasonló módon végeztük. A válaszadó által deklarált pozitívumokat értékek, erősségek, erőforrások kategóriába soroltuk, a szükséges változásokra irányuló negatívumokat, problémákat, hiányokat, gyengeségeket kihívásként és a jövőben megoldandó feladatként értelmeztük, a változásokhoz való hozzájárulást pedig olyan lehetőségként, mely a projektcélok-erőforrások kontextusában eszköz lehet a megvalósítandó fejlesztési folyamatok során. A válaszok súlyozása a válaszadók által szabadon kifejtett témakörök rangsorolása mentén történt, így a legtöbbször említett téma került a helyi programtervező munka középpontjába. Fontos megjegyeznünk, hogy *A helyi identitás és kohézió erősítése Pécs városában* című projekt közösségi események és folyamatok megvalósulását támogatja, tehát infrastrukturális beruházásokat nem. A felmérést követően elkészült városrészi cselekvési terv így az interjúk eredményeihez is kapcsolódott.

A Közép-mecseki városrész a Belváros feletti hegyoldalban húzódik, északról az Állatkert, a Hunyadi úttól a Tettye, Havi-hegy, Piricsizma, Gyükés és Rigóder településrészek alkotják, délről az Ágoston tér, az Ady Endre és a Hársfa utca határolják. Az interjúalanyok válaszából is kitűnt, hogy a terület földrajzi tagoltságaiból eredően az északi és a nyugati részein a Belváros közelsége, míg a keleti oldalon annak távolsága a meghatározó. A városrésznek önálló, a helyi közösségi élet szerveződéseit befogadó közösségi színtere nincs.

Kirajzolódott pozitív fókuszpontok a Közép-mecseki városrészben

Az interjúkból kibontakozó, az interjúalanyok számára legfontosabb helyi kötődést, mindennapi életet meghatározó értékek a természeti és környezeti adottságokra irányultak:

- csendes, nyugodt, szép környezet, kirándulóhelyek, szabadtéri lehetőségek;
- a Belváros közelsége;
- elérhető kulturális rendezvények;
- kulturális (épített és szellemi) örökségek.

Problémák, változásokra irányuló válaszok a Közép-mecseki városrészekben

A változások iránti igények megfogalmazása jellemzően azokra a problémákra irányulnak, melyek az interjúalany mindennapjait negatívan befolyásoló tényezők, valamint a személyes érintettség okán a társas kapcsolatokat, közösségi tevékenységeket és a közvetlen társadalmi szerepvállalást befolyásoló nehézségek. A kialakult sorrendből is jól kirajzolódnak a közösségi életre ható összefüggések:

- közlekedési nehézségek és az utak rossz állapota;
- elszigetelődés, közösségi élet hiánya;
- kulturális programok, élő kultúra hiánya;
- a városrész ellátottsága nem megfelelő, kevés szolgáltatás elérhető;
- helyi információáramlás hiánya;
- induló kezdeményezések támogatottságának hiánya.

Személyes szerepvállalás lehetőségei

Az interjúalanyok személyes jövőbeni közreműködése jellemzően hasonlóan abban a társadalmi szerepvállalásban nyilvánul meg, amely a jelenben is meghatározza közösségi tevékenységeiket.

Fókuszpontok rangsora:

- személyes szerepvállalás;
- önkéntesség;
- közösségi programok szervezése;
- példamutatás.

A Közép-mecseki városrészben a tájban megbúvó természeti és környezeti értékek, a szellemi örökség, valamint az ipartörténeti hagyományok, emlékek mentén kirajzolódó programalkotó folyamat vette kezdetét. A fiatalabb generációk megszólítása hangsúlyosabban jelenik meg, melyben az oktatási intézményekhez kapcsolódó társadalmi aktivitások, ezzel a helyi együttműködések szerepe erősödik.

A „Helyi identitás és kohézió erősítése Pécs városában” című projekt célterületei

Belső városrész

A Belső városrész célterületet két településrész alkotja: a történelmi Belváros és a Siklósi külvárosnak nevezett városrész. E két terület tekinthető Pécs központjának. Északon az Aradi vértanúk útja, Kálvária utca, keleten az Ágoston tér, Majorossy utca, Lánc utca, Sport utca, Alsómalom utca, délen a Bacsó Béla utca, Somogyi Béla utca, Kálvin utca, nyugaton a Klimó utca, Rákóczi út és a Szabadság utca határolják.

Szigeti városrészek

A Szigeti városrészek célterületet két településrész alkotja: Szigeti külváros és Ispitaalja. A településrészt északról az Ifjúság útja, Alkotmány utca és Kodály Zoltán utca, keletről a Klimó utca, Rákóczi út, Szabadság utca, Kálvin utca, Alsómalom utca, Siklósi út, nyugatról a Kürt utca, Tüzér utca, délről pedig vasútvonal határolja.

Uránváros

Az Uránváros célterületet 3 városrész alkotja: Uránváros, Kovácstelep és Szigeti-tanya. Északról a 6-os út, nyugatról a Tüzér utca, délről a Pécsi-víz és a Nyugati ipari út és a Magyarürögi-vízfolyás határolja.

Nyugati városrészek

A Nyugati városrészek célterület keleti határát a Magyarürögi út és vízfolyás jelenti, déli végpontját a Pécs-Budapest vasútvonal határozza meg és a 6-os út, északról a Mecsek lankái jelentik terjeszkedésének korlátját, míg nyugati vége a város közigazgatási határa. A célterületet a következő városrészek alkotják az ITS meghatározása alapján: Újmecsekalja, Rácváros, Szentkút, Kismélyvölgy, Ürög, Szentmiklós, Patacs, Zsebedomb, Fogadó, Bolgárkert, Nyugati ipari út.

Nyugat-Mecsek

A területet nyugaton a Magyarürögi vízfolyás, délen a Szigeti út és a Kürt utca, Ifjúság útja, Alkotmány utca és a Kodály Zoltán utca, keleten a Bartók Béla utca, Bárány út, Erdész utca határolja, míg északon a Mecsek lankái jelentik terjeszkedésének korlátját. A célterületet Deindol, Donátus, Makár, Csoronika, Bálics, Szkókó és Rókusdomb településrészek alkotják.

Közép-Mecsek

A területet nyugaton a Bartók Béla utca, Bárány út, Erdész utca, délen az Aradi vértanúk útja, Kálvária utca, Majorossy utca, Ágoston tér, Ady Endre utca, Hársfa út határolja, keleti végpontját a Rákos Lajos, Gödör utca jelentik, északi kiterjedését pedig a Misina, Tubes és a Lapis határozzák meg. A célterületet Mecsekoldal, Havihegy, Piricsizma, Gyükés és Rigóder településrészek alkotják.

Kelet-Mecsek

A területet nyugaton az Engel utca határolja, nyugati végeit a Rákos Lajos utca, Gödör utca, Karolina külfejtés,

Gesztenyés utca jelenti, északon a Kénes út, Komlói út szegélyezi, északi és keleti vége a város közigazgatási határa, délen a 6-os út határolja. A célterületet Pécsbánya, Szabolcs, Szabolcsi zártkert, Meszes és Diós városrészek alkotják.

Kelet-Pécs

A Kelet-Pécs célterületet északon az Ady Endre utca, Hársfa út, Engel utca és a 6-os út határolja, keleten Pécs közigazgatási határáig terjed a városrész, délen az 57-es út, nyugaton az Árpádi-árok, Faiskola utca, Siklósi út, Somogyi Béla utca, Bacsó Béla utca, a Sport utca és Lánc utca határolja. A célterületet több településrész alkotja: Budaiváros, Budai külváros, Kisbalokány, Basamalom, Gyárváros, Üszög, Üszögi tározó-major, Balokány, Tüskésrét, Újhegy. A célterület térszerkezete rendkívül eklektikus. Belvárosi, sűrűn beépített, családi házas külvárosi és falusi jellegű főleg lakóövezetek, valamint a zöldfolyosó részét képező szolgáltató területek, továbbá barnamezős és iparterületek tarkítják a képet.

Somogy-Vasas-Hird

A területet különálló településrészek alkotják, melyek szervesen nem tartoznak Pécs városszövetébe: Józsefháza, István-akna, Rücker-akna, Somogy, Vasas, Hird, Flóriántelep, Petőfi-akna, M utca, Murom és Árpádtető.

Észak-Kertváros

A területet északon a Kálvin utca és a vasútvonal, keleten a Siklósi út, Árpádi-árok, Faiskola utca, Fésűs utca, Málomi út, délen a Maléter Pál út és a Málomi-árok, nyugaton a Megyeri út, Garázs utca határolja, valamint nyugati végei a város közigazgatási határát is jelentik egyben. A célterületet Kertváros, Észak-Megyer és Füzes alkotják.

Közép-Megyer

A területet Megyer központja alkotja. Északon a Maléter Pál út, nyugaton és délen a Nagy Imre út, keleten a Siklósi út határolja. A célterület kialakításra vonatkozó előírásnak eleget téve a területhez tartozik a Boros István utca és a Littke József utca lakótömbjei is.

Dél-Megyer

A területet Megyer-déli része alkotja. Északon és keleten a Nagy Imre út és a Málomi-árok, keleten és délen a Tildy Zoltán utca, Felső utca határolja, nyugati végei Pécs közigazgatási határát jelentik.

Déli városrészek

A városrész keleti, déli és nyugati határa egyben a város közigazgatási határa is, északon a Nagy Imre út és a Málomi-árok választja el Megyer többi részétől. A Déli városrészek célterületet Málom, Postavölgy, Árpádváros, Nagyárpád, Köztemető, Péterpuszta, Déli gazdasági terület, Rózsadomb alkotják.

Pécs

SIGILL. LIBER. ET REG. CIVITATIS QUINQUE ECCLESIEN.
I.B.M.T.

PÉCSI
KÖZÖSSÉGEK

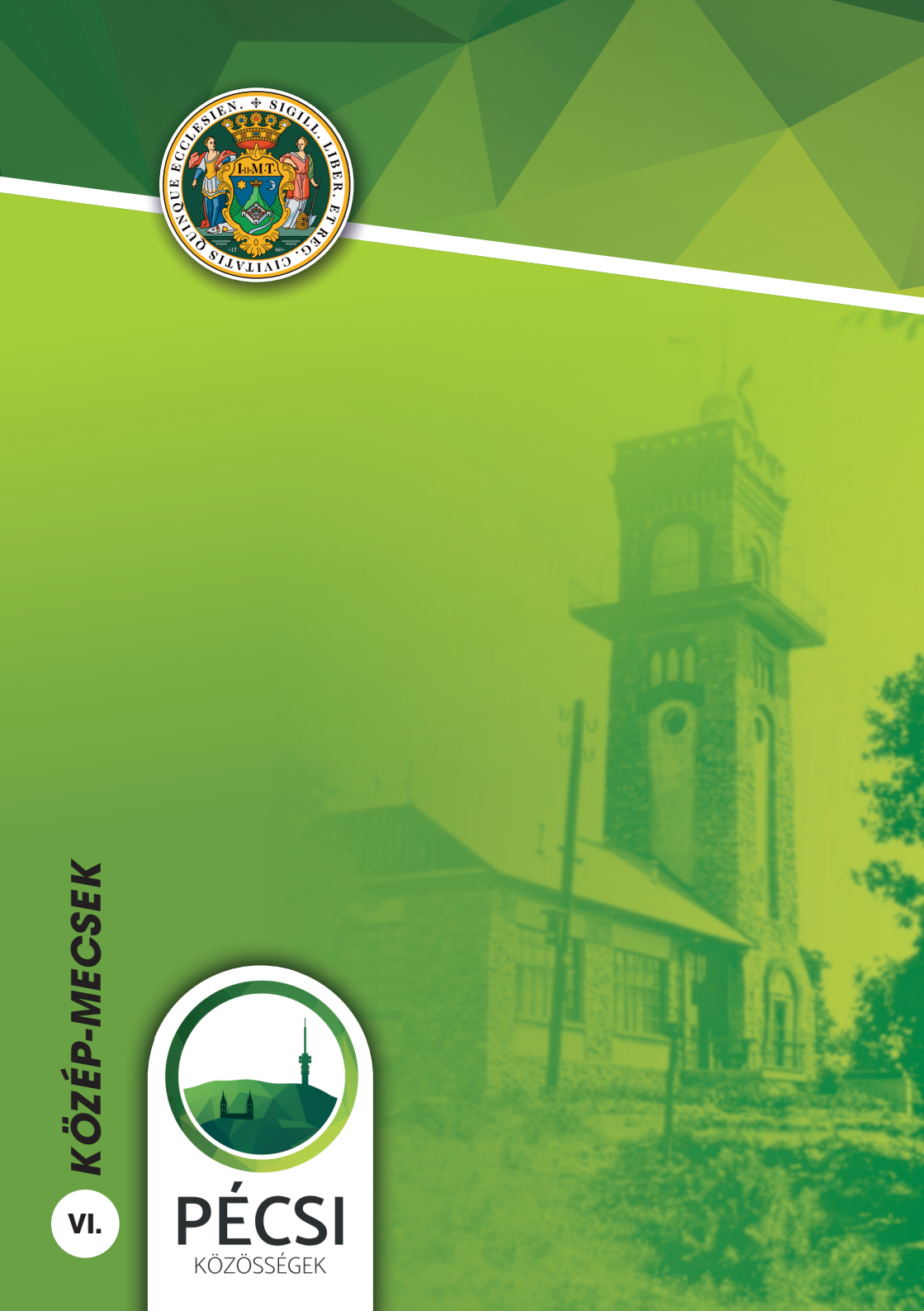

KÖZÉP-MECSEK

VI.

PÉCSI KÖZÖSSÉGEK